

Kaawa-Kirja,

jossa näytetään,

kuinka Anomus- ja Hakemus-kirjat, Kontrahdit,
Valtakirjat, Welkakirjat, Pesäkirjoitukset,
Perintöjako-kirjat y. m. ovat laillisesti ja taitawasti tehtävät.

Uivottu erinomattain Suomalaiselle
Talonpoikais-kansalle.

Kokoili ja suomensi

N. M.

Dulussa,

painettu Chr. Ev. Barch'in tyhönä, 1866.

Imprimatur: G. F. Aminoff.

Linehasto.

I. Anomus-kirjoja.	N:o
Kirkkoherran virastolle, papinkirjan saamisesta	1—3.
Samalle, kuulutuksesta avioliittoon	4, 5.
Samalle, lapsen omaksi tunnuksamisesta	6, 7.
Tuomiokapitulimille, kihlaus-eron saannista	8.
Samalle, avio-eron saannista	9.
Kuvernöörille, kiellon saannista kuulutetun aviohankkeen päättä- mistä vastaan	10, 11.
Oikeuston esimiehelle, haasteista eli tämmingeistä	12, 13.
Kuvernöörille, welka-asioissa	14—16.
Samalle, maamittarin määräämisestä	17.
Samalle, immisionista kruunun-maahan	18.
Kihlakunnan- taikka Raastuwan-oikeustoille, holhojan wiran suhteen	19, 20.
Raastuwan-oikeustolle, porwari-oikeuden saamisesta	21.
Raastuwan- taikka Kihlakunnan-oikeustoon, kiinnikkeen eli intekin saannista	22.
II. Kontrahtia.	
Kauppa-kontrahhti kiintiästä omaisuudesta maalla	23.
Kauppa-kontrahhti kiintiästä omaisuudesta kaupungissa	24.
Kauppa-kirja kiintiästä omaisuudesta	25.
Kauppa-kirja holhun alaisen auktionilla myydyistä kiintiästä omas- tosta	26.
Kuowunta-kirja kruunun-maalta	27.
Laiwan myynti-kirja	28.
Kauppa-kontrahhtia ja myynti-kirjoja irtaimesta omaisuudesta	29—31.
Waihto-kontrahhti	32.
Waihto-kirja	33.
Huury-kontrahhti	34.
Arenti-kontrahhti	35.
Glatus-kontrahhti	36.
Torppari-kontrahhti	37.
Työ-kontrahhti	38.
Oppi-kontrahhtia	39, 40.
Yhdystö-kontrahhtia	41, 42.

	N:o
Gro-kontrahhti	43.
Sowinto-kontrahhti	44.
Awio-eduste	45.
Testamenttia	46—48.

III. Waltakirjoja, Todistuksia, Wellakirjoja, Kuittia, Pesäkirjoituksia y. m.

Wieraan miehen todistuksia	49—51.
Waltakirjoja (fullmahtia)	52—58.
Gro-todistuksia (myös päästökirjoja)	59—64.
Köyhyyden todistus	65.
Wellakirjoja	66—74.
Wellakirja lainatuista tawaroista	75.
Takauskirjoja	76—84.
Rahan nostokirjoja	85—88.
Panttiseteliä	89, 90.
Wellä	91, 92.
Todistuksia vastaan-otetuista kaluista	93—98.
Tiedonanto-todistuksia	99, 100.
Asiapaperein kuoletus	101.
Kuittia	102—108.
Talletodistuksia lain käynnissä	109, 110.
Peru-(pesä-)kirjoitus	111.
Perintöjako	112.
Rästybläis-rätinki	113.
Raappa-rätinki	114.

IV. Kirjeen vaihtoa 115—124.

V. Julkisia Tiedon-antoja 125—137.

VI. Tiedon-anto lippuja 138—140.

VII. Kutsumus-lippuja 141—147.

I. Unomuskirjoja.

1—3. Kirkkoherran wirastolle papinkirjan saamisesta.

Korkeasti kunnioitettavalta Kirkkoherran wirastolta N. pitäjäässä anoo allekirjoitettu papinkirjaansa, koska olen muuttanut Pidisjärven seurakuntaan, johon nöyryimmästi pyydän sitä postissa lähetettäväksi, päällekirjoituksella: "Työmiehelle Antti Suorsalle, Kalajoki, Pidisjärvi." Postirahan saan kunnian tähän sulkea. Pidisjärveltä 6 päivänä kesäkuuta 1865. Antti Suorsa.

Kirkkoherran wirastolle N. pitäjäässä.

Korkeasti kunnioitettavalta Kirkkoherran wirastolta anon minä nöyryimmästi todistusta esteettömyydestäni mennä naimiseen, siltä ajalta, minä lakki vuotta tätä ennen asuin seurakunnassa. Suolettomuuteni jättää silloin papinkirjani sifalle, saadakseni mainitun todistuksen, on jo tuottanut minulle niin paljo haittaa ja vastusta, että nöyryimmästi pyydän saadakseni niin pian kuin suinkin tämän esteen aiotulle avioliitolleni täällä poistetuksi, ja anon minä hyvätahtoista vastausta, päällekirjoituksella N. N. Postirahan lähetän tähän liitettyinä. (Paikka, päivä ja nimi.)

— Korkeasti kunnioitettavalta Herra Prowastilta rohkenen minä nöyryimmästi pyytää syntymä-attestitani (minä olen syntynyt 15 päivänä lokakuuta 1820), kuin myös todistusta siitä, että olen Herra Prowastin seurakunnassa käynyt Herran Pyhällä Ehtoollisella. Herra Prowasti tekisi hyvin ja lähettäisi nämät todistukset, jotka minulle erästä mirkaa hakeisiani ovat sängen tähdelliset, postin kautta, päällekirjoituksella N. N. Postirahan saan kunnian tähän liittää. (Paikka, päivä ja anojan nimi.)

4—5. Kirkkoherran wirastolle kuulutuksesta avioliittoon.

Kirkkoherran wirastolta N. N. pitäjäässä anoo allekirjoitettu nöyryimmästi laillista kuulutusta avioliittoon minulle ja klabatulle

6.

morflamelleni N. N. tulewaksi ja sitte seuraawiksi sunnuntaiksi. Molempain meidän papinkirjamme ovat tähän myötä pannut, ja ettei estettä sukulaisuuden taikka laukouden puolesta tähän awiohankkeesen ole, sen todistawat morflameni isä ja setä sekä puhemiehemme, jotka tämän nöyrän anomukseni esin tuovat, ja rohkenen minä vielä, kuulutuksen toimitettua, pyytää todistusta siitä, ettei wihkimisellemme mitään estettä ole. (Paikka, päivä ja anojan nimi.)

— Kirkkoherran wirastolta N. N. seurakunnassa anoo allekirjoitettu laillista kuulutusta awioliittoon minun ja talon-emännän, leski N. N. wälillä, tulewaksi ja sitte seuraawiksi sunnuntaiksi. Meidän molempain papinkirjat ovat tässä myötä, niin myös entisessä awioliitossa syntyneitten lasteni holhojan todistus tapahtuneesta laillisesta pesä-jaosta entisen waimoni jälkeen. Leski-emännän N. N. puolesta mahtanee hänen setänsä, joka tämän anomukseni jättää sikälle, antaa esin pesäselwitys-kirjan hänen entisen miehensä jälkeen, kuin myös heimolaiseni N. N. kanssa todistaa, ettei estettä tähän awiohankkeesen ole sukulaisuuden, laukouden, murheajan taikka muun puolesta. Kuulutuskartan suuruuden määräämistä warten liitän tähän wirkaani saadun waltakirjan; pyytän nöyrimmästi, että kuulutuksen toimitettua saisin todistuksen siitä, ettei estettä tähän awiohankkeesen ole. (Paikka, päivä ja anojan nimi.)

6—7. Kirkkoherran wirastolle lapsen omaistunnuksista.

Kirkkoherran wirastolta N. N. seurakunnassa pyydän minä sywimmällä kunnioituksella, että neitsy N. N., jonka kanssa naimisen luvalla olen sittrännyt tyttären, nimeltä Anna Paulina, syntynyt 21 päivänä tässä kuussa, otettaisiin kirkkoon niinkuin kihlattu morflameni, jonka ohessa tunnuksien olewani mainitun tyttären isä. N. — päivänä — 1856. N. N.

Kirkkoherran wirastolle N. N. seurakunnassa.

Me allekirjoitetut awiopuoliset tunnustamme ja otamme tämän kautta meidän naimisen luvalla sitetyt lapsemme Jubo Henrikin ja Hilma Auroran awiolliseksi ja lailliseksi lapsiksemme, niin että heillä pitää oleman sama perintö-oikeus ja samat lailliset edut,

kuin kihlimisemme jälkeen syntyneille taikka syntyville lapsillemme osaksi tulla taitaa. N. 27 päivänä marraskuuta 1865.

N. N.

N. N.

8. Kihlaus=eron hakemus.

Korkia-arwoisalle Tuomiokapitulumille N. N.

Korkia-arwoisalle Tuomiokapitulumille saawat allekirjoitetut ilmoittaa meidän yhteisen ja wapa=ehtoisen tahtomme, että meidän välillämme tätä ennen tapahtunut kihlaus purjettaisiin; koska myötä seuraawan todistuksen mukaan ei sitä estettä ole, minkä Naimiskaaren 4 L. 4 § mainitsee. Ja anomme siis Korkia-arwoisan Tuomiokapitulumin suostumista tähän meidän eroomme. (Paikka, aika ja nimi.)

9. Awio=eron hakemus.

Korkia-arwoisalle Tuomiokapitulumille N. N.

Sittenkuin N. Kihlakunnan=oikeus, tähän liitetyn laillisen woiman woittaneen päätöksen kautta 7 päivästä viimeksi kulunutta kesäkuuta, on tuominut awio=eroon minun ja mieheni N. N. välillä, hänen harjoittamansa huoruuden rikoksen tähden, niin saan Korkia-arwoisalta Tuomiokapitulumilta täten anoa erofirjaani. (Paikka, aika ja anojan nimi.)

10—11. Kiellon hakemus kuulutetun awiohankkeen päättämisestä vastaan.

Herra Kuvernöörille N. läänissä.

Koska N. N., joka on naimisen luwalla minun kanssani sittänyt vielä elossa olewan tyttären N., nyt on N. seurakunnassa kuulututtanut itsensä awiolittoon neitsy N. N. kanssa, niin saan minä, hänen laillinen waimonsa, Wapasukuisen Herra Kuvernöörin ja Ritarin tykönä nöyrimmästi pyytää, että kuulutus=todistuksen anto tämän naimishankkeen kihlimisellä toimeen panemiseen kielletäisiin, jonka jälkeen minä aion vaatimustani awiolittoni suhteen N. N. kanssa oikeuden edessä pitkittää; ja liitän minä tähän sitä warten todistuksen seurakunnan kirkkoherralta siitä, että olen poljennon (jääwin) tehnyt N. N.—n ja neitsy N. N.—n naimista vastaan, kuin myös astanomaisen takauksen antanut laikesta wahingosta ja kustannuksesta. (Paikka, aika ja anojan nimi.)

T a l a u s.

Kaifeesta kustannuksesta ja wahingosta, minkä emännöitsijä N. N. tuomittanee maksamaan ilmoitetun poljentonsa (jääwinsä) tähden N. N.—n ja neitsy N. N.—n aiwottua naimista vastaan, ja jos moite häneltä ei tulisi asianomaisesti pitkitetyksi, taikka jos se tuomio-istuimelta mitättömäksi katsottaisiin, menewät allekirjoitetut, ykssi molempain ja molemmat yhden edestä, täyteen takaukseen; joka wakuutetaan. N. 13 päivänä helmikuuta 1852.

N. N.

N. N.

Takausmiesten kelmollisuuden todistaa tuomari taikka yleinen notario.

12—13. Haasteita eli Tämmingeitä.

(Nämät kirjoitetaan oikeuston esimiehelle.)

Riiklakunnan Tuomarille N. N.—lle.

Sittekuin Keisarin Käskynhaltijain tykönä, takausta^u vastaan, olen ilmoittanut moitteeseen N. N.—n ja neitsy N. N.—n aiwottua naimista vastaan, saan Herra Riiklakunnan Tuomarin tykönä minä pyytää, että mainittu N. N. haastettaisiin ensi tulewiin kärkejiin N. pitäjässä, vastaamaan minua, kuin eteen kannettawista syistä aiwon waatia hänen welwoitustansa wihkimisellä täyttämään sen awoliiton, jonka hän minulle luwannut on ja jonka nimessä hän on siittänyt kansani yhden vielä elossa olewan tyttären. Awoimen sanawallan pidätän itselleni. N. 15 päivänä huhtikuuta 1863.

N. N.

Emännöitsijä.

Herra Kämnerin-oikeuston Esimiehelle N. N. kaupungissa.

Herra Kämnerin Esimieheltä anoo allekirjoitettu haastetta N. N.—lle Kämnerin-oikeustoon tässä kaupungissa, vastaamaan minua, kuin aiwon waatia hänen welwoittamistansa maksamaan minulle kaupparättingin mukaan 00 markkaa Suomen hopyata ynnä kaswun kanssa. Jonka ohessa pidätän itselleni awoimen sanawallan. Turusta 13 päivänä elokuuta 1863.

N. N.

14—16. Nuomuskirjoja Kuvernöörille welka-asioissa.

Herra Kuvernöörille N. läänissä.

Koska N. N., ehkä siitä muistutettuna, on laiminlyönyt määrä-

päivänä lunastaa tähän todistettuna kopiana (jäsjennöksenä) liitetyn welkafirjan 18 päivästä syyskuuta 1864, niin pyydän nöyrimmästi, että hän laillisesti welwoitettaisiin suorittamaan minulle siinä maksettaviksi wakuutetut 00 markkaa Suomen hoviata, ynnä laillisen kaswun kanssa welkafirjan antopäivästä lukien (määräpäivästä, taikka tästä päivästä alkain), kuin myös paljitsemaan minulle tämän oikeudenlähynnin kautta tulleet kustannukset. (Paikka, aika ja anojan nimi.)

— Talon-isännän Antti Suomelan antaman, tähän todistettuna kopiana liitetyn ja omistajalle firjoitetun welkafirjan nojalla 4 päivästä kesäkuuta tänä vuonna, jota welkafirjaa hän, ehkä siitä muistutettu, ei ole määräpäivänä maksanut, pyydän minä, joka nyt olen saman welkafirjan omistaja, että Suomela welwoitettaisiin, äkillisen welkawanfenden haastolla, kohta maksamaan minulle 00 markkaa Suomen hoviata ynnä laillisen kaswun kanssa. Ja saan minä vielä nöyrimmästi muistuttaa lainkäynti-kustannusten kohtuullisesta palkinnosta. (Paikka, päivä ja anojan nimi.)

— Niinkuin tähän liitetystä papereista näkyy, olen minä, niinkuin takausmies talon-isännän Pekka Mustosen, welkafirjaa vastaan 6 päivästä huhtikuuta 1860, Dulun kaupungin säästöpankista ottaman welan edestä, suuri 00 markkaa Suomen hoviata, tullut welwoitetuksi saman welan siinä takasin maksamaan, ynnä nousneen kaswun ja ulostuomittuin lainkäynti-kustannusten kanssa, yhteensä 00 markalla 00 pennillä; ja saan minä sentähden nöyrimmästi waatia, että welallinen Pekka Mustonen welwoitettaisiin minulle maksamaan jo mainitut 00 markkaa 00 penniä, ynnä niille 5 päivästä viime lokakuuta, jolloin minä maksun tein, juoksewan laillisen kaswun kanssa, kuin myös kohtuullisen palkinnon minulle tämän lainlähynnin kautta tulleista kustannuksista; jota paitsi, edestulleista syistä pyydän, että Mustosen omaisuus sillä wälin, tämän saamiseni wakuutukseksi, tähän liitettyä takausta vastaan otettaisiin takawarikkoon menettämisen wältteeksi. (Paikka, päivä ja nimi.)
(Katso n:o 81 takauksesta.)

17. Nuomuskirja Kuvernöörille Maamittarin määräämisestä.

Herra Kuvernöörille N. läänissä.

Herra Kuvernööriltä ja Nitarilta pyydän minä nöyrimmästi

10

määräystä herra Kommissiomi-Maamittarille N. N. käymään raja-
linjan minun omistamani Mattila nimisen maan N—n kylässä
N—n pitäjäästä ja talon-isännän Samuli Poikelan omistaman He-
lala nimisen ja samaan kylään kuuluvan maan välillä, nähtäväksi,
paljoko Poikela ulkometselläni on maata allensa ottanut. (Paikka,
päivä ja nimi.)

18. Anomuskirja Kuvernöörille immisсионista Kruunun=maahan.

Sittekuin isäni N. N. tähän liitetyn kirjallisen välipuheen
fautta, 6 päivänä viimeksi kulunutta huhtikuuta, on jättänyt minulle
asunto- ja hallinto-oikeuden häneltä asuttuun Murtola nimiseen
Kruunun=maahan N. kylässä N. pitäjäästä, niin anon nöyrimmästi
laillista kiinnikettä eli immisсионia tähän maahan ja että katsel-
mus sitä warten siinä pidettäisiin; ja liitän minä tähän paperi-
kirjan maineestani ynnä asanomaisen takauksen asunto-welvollisuut-
ten täyttämisestä. (Paikka, aika ja nimi.)

19—20. Anomuskirjoja, holhojan wiran suhteeseen.

Ylistettävälle Kihlakunnan=oikeustolle N. pitäjäässä.

Koska talon-isännän Suho Moilas=wainajan leski on ilmoitta-
nut minulle, että ylistettävä Kihlakunnan=oikeusto viime syyskä-
rjässä on määrännyt minun holhojaksi hänen ja hänen mies=waina-
jansa laittomille lapsille, mutta minä nyt koht'ikään myyn tähän
tuomarikuuntaan kuuluvan maani ja muutun N. läänin, aina 25
penikulman matkan päähän lasten maa-osuuksista, niin etten mil-
lään muotoa voi heitä silmällä pitää ja holhoa; niin saan, Perintö-
kaaren 21 luvussa löytyvän säännön nojalla, minä pyytää, että pääsi-
sin mainitusta holhusta wapaaksi ja että joku toinen sowliaampi
sihen määrättäisiin. (Paikka, aika ja nimi.)

Muistutus: Syitä, jotka wapauttawat holhojan toimesta, owat myös
kaksi holhua sitä ennen, taikka yksi paljotöinen, paljo omia lapsia, isötöinen
wiran-toimitus, kiwuloisuus, 60 vuoden ikä.

Hywin Ylistettävälle Naastuwan=oikeustolle N. Kaupungissa.

Täten pyydän minä nöyrimmästi, että hywin ylistettävä

Raastuwan-oikeusto määräsi laillisen holhojân minun, mieswainajani kauppiamies N. N. kanssa sitetyille, ala-ikäisille lapsilleni, pojalle Gerikille ja tyttärille Anna Marialle, joitten oikeutta minä, niinkuin aikowa mennä toiseen avioliittoon, en tunne taitawani enää walwoa; ja saan minä tähän toimeen tarjota ala-ikäisten sedän, Herran N. N., joka, tähän liitetyn todistuksen mukaan, siihen onkin antanut suostumuksensa. (Paikka, päivä ja nimi.)

21. Nuomus-kirja porwari-oikeuden saamisesta.

Hywin ylistettävälle Raastuwan-oikeustolle N. kaupungissa.

Palveltuani rihkama-kaupassa (opeteltuani puusepän työtä) asetuksissa määrätyn ajan, saan hywin ylistettävän Raastuwan-oikeuston tykönä minä täten nöyrimmästi pyytää Porwari-oikeutta ja Porwarikirjaa mainittuun kaupan-tekoon (käsitööhön); jonka oheessa tähän saan liittää asianomaisen papinkirjan sekä todistukset isänniltäni (mestareilta) ynnä kirjallikirjan, jotka osottawat niin hywin käytökseni kuin myös että olen palvelut täyden opinto-ajan ja hankkiut itselleni tarpeellisen taitawuuden ammatissani.

22. Nuomus-kirja kiinnikkeen (intekin) saamisesta.

(Muetaan Raastuwan-taikka Kihlakunnan oikeustoon.)

Talon-isännän Mikko Norppalan tähän liitetyn weskikirjan nojalla 6 päivästä huhtikuuta 1856 pyydän minä nöyrimmästi laillista kiinnikettä hänen omistamaansa N. perintömaahan N. kylässä N. pitäjäästä (kartanon N:o O N. korttelissa tätä kaupunkia), wakuudeksi siinä mainituille 000 markalle Suomen hopyata ynnä niille luvatusse ja juoksewalle kasmulle.

II. Kontrahitia.

23. Kauppa-kontrahiti kiintiästä omaisuudesta maalla.

Allekirjoitettuin wälillä on seuraawa kauppa-kontrahiti tehty:

1:ksi. Minä E. K. myyn tämän kautta, rakkain waimoni suostumuksella, Herran J. A. P—lle minun omistamani Aholan nimisen perintömaan, $\frac{1}{4}$ manntaalin suuruudesta, N—n kihlakunnassa ja N—n pitäjäässä N—n läänissä, kaikkiine tiluksineen ja

12

etuukkuensa, nyt sovittua kahdeksantuhannen (8,000) markan suurta kauppasummaa vastaan.

2:ksi. Tämä kauppasumma maksetaan seuraavalla tavalla:

a) Käsitrahaksi olen minä K. jo saanut Herran P—ltä kahdeksansataa (800) markkaa, jotka täten kuitataan.

b) Neljäntuhatta (4,000) markkaa jäävät toistaiseksi maksamatta kiinnikettä vastaan, jonka minä annan hankkia, kohta kauppakirjan allekirjoitettua. Tälle summalle luetaan kuuden prosentin kasvu siitä päivästä, jona ostaja maalle muuttaa, aina siihen asti kuin maksu tapahtuu, ja ehdotamme me itsellemme molemmiin puoliin 9 kuukauden ylös-sanomisen (purku-ajan).

c) Säännös, kolmetuhatta kahssisataa (3,200) markkaa pitää P—n myyjälle maksaa sillä tavoin, että puoli eli tuhatkuusisataa markkaa maksetaan tulopäivänä, ja toinen puoli, tuhatkuusisataa markkaa, kuuden prosentin kasvuun kanssa, ennen vuoden kuluttua sen jälkeen.

3:ksi. Ostaja ottaa omaisuuden vastaan 14 päivänä tulewassa maaliskuussa; ja myyjä velvoittaa itsensä muuttamaan siinä päivänä maalta kaikkineensa pois. Tästä sovitaan ja luvataan myös, että kaikki seinäiset huonekalut, kiini-muuratut paannut, puintikoneet ja monenlaiset muut kappineet, jotka kaikki ovat erittäin luetellut ja muodolleen selitetyt tähän liitetyllä ja erittäin allekirjoitetulla listalla, pitää ynnä kiintiän omaisuuden kanssa kauppaan kuulua ja ostajalle jätettää.

4:ksi. Myyjä velvoittaa itsensä kaupan-vastuusen lain mukaan.

5:ksi. Myyjä lupaa antaa ostajalle muutto-aikana asianomaisen myyntikirjan, kuin myös jättää hänelle kaikki maata koskevat saantikirjat ja kartat ynnä welska-todistuksien.

Molemmat kontrahdin-tekijät ovat lufeneet läpi ja kaikkiin päi-
foin tutkineet tämän kauppakontrahdin, josta on tehty kaikki kappale-
letta. Me olemme siihen täysin tyytyväiset, velvoittamme itsemme
täyttämään sen kaikkiin puoliin ja wahvistamme sen vielä nimeim-
me allekirjoituksella (puumerkkeimme allepiirtämisellä). Pimingassa
2 päiv. syyskuuta 1864.

E. K.

J. A. P.

(Todistajain ja kirjan-tekijän allekirjoitukset.)

24. Kauppa-kontrahhti kiintiästä omaisuudesta kaupungissa.

Minä P. A. myyn tämän kautta rakkaan vaimoni suostumuksella Waakamestarille ja Raatimiehelle J. W. Hannilalle minun tämän kaupungin Sampi nimisessä korttelissa olevan kartanoni N:o 8, seuraavia välipuheita vastaan:

1:ksi. Somitusta kauppa-summasta, kassitoistatuhatta (12,000) markkaa, maksetaan myyjälle neljätuhatta markkaa puhdasta rahaa hänen kartanoon muuttaisensa, joka tapahtuu 1 päivänä tulewata kesäkuuta.

2:ksi. Jäännös, kahdeksantuhatta markkaa, maksetaan sillä tavoin, että ostaja maksaa Herran N. N.—lle hänen intekti-saamisensa kolmetuhatta viisikymmentä markkaa, ja Herran N. N.—lle myös hänen samantyyppisen saamisensa neljätuhatta viisikymmentä markkaa, taikka muuttattaa nämät saamiset maksettawiksensa.

3:ksi. Kartanoon muuttaisissa on ostajalle jätettävä astanomaisen myyntikirja ynnä kaikki kartanoa koskevat saanti-kirjat, welkatodistukset sekä palowakuutus-kirja. Myyjä ilman sitä vastaa kauppan, lain mukaan.

Tähän kontrahhtiin olemme me molemmin puolin tyytyväiset ja welwoitamme itsemme sen kaikin puolin täyttämään. Suuremmaksi wakuudeksi on tästä kassitappalesta tehty, joista olemme kumpikin toisen tukomme ottaneet. Kuopiossa 1 päivänä helmikuuta 1862.

P. A.

J. W. Hannila.

(Todistajain ja kirjoittajan nimet.)

25. Kauppa-kirja kiintiästä omaisuudesta.

Minä A. P. teen täten tietäväksi, että minä, rakkaan vaimoni A. K.—n suostumuksella, olen luowuttanut ja myynyt, niin kuin myös täten luowutan ja myyn, Herran D. M.—lle minun omistamani perintömaan, nimeltä N., $\frac{3}{4}$ manttaalia, N:o 12 N.—n kylässä, N.—n pitäjässä N.—n kihlakuntaa (minun omistamani kartanon N:o 8 N.—n korttelissa tätä kaupunkia, ynnä siihen kuuluvan tomtin ja rakennusten kanssa) sowing, 000 Suomen markan suurta, kauppasummaa vastaan; ja koska tämä kauppasumma on minulle umpeen maksettu (niinkuin tästä kaupasta erittäin tehty kontrahhti 6 päivästä meunyttyä huhtikuuta tarkemmin osottaa), joutatähden se tämän kautta kuitataankin; niin luowutan minä maini-

14

tun perintömaan (kartanon) sekä itseltäni että vaimoltani ja perillisiltäni ja jätän sen kaikkineensa, mitä siihen nyt kuuluu taikka vasta voitettaa taitaa, Herra D. M.—lle, häneltä ja hänen perillisiltänsä ahdistamatta omistettavaksi ja hallittavaksi, niinkuin muukin Hännän laillisesti ja oikein saatu omastonsa; welwottain itseni kaupan vastuuseen. Tämän näin myydyin omaisuuden saa ostaja ottaa haltuunsa 1 päivänä tulewata lokakuuta. (Omaisuuden vastaanoton ja muitten tässä kaupassa tehtyihin ehtoihin suhteen menetellään erittäin tehdyn kauppakontrahdin mukaan 5 päivästä — —.) Ja on siis ostajalla walta käyttää tämä kauppa laisissa ja omaisuudelle hankkia laillinen huuto ja wahwistus. Paremmaksi wakuudeksi on tämä myymä- ja kauppa-kirja, josta on tehty yksi yhtä-pitäwää kappaletta, saapuwille kutsuttuihin todistajain läsnä-ollessa allekirjoitettu; joka tapahtui Hirvisalmella 8 päivänä maaliskuuta 1865.

N. P.

(sinetti taikka puumerkki.)

Edellä olewaan kauppa-kirjaan olen minä kaikin puolin tytywäinen ja welwoitan itseni sen täyttämään. Paikka ja aika niinkuin edelläpäin.

D. M.

(sinetti taikka puumerkki.)

Todistawat: N. N.

N. N.

Kirjoitti: N. N.

26. Kauppa-kirja holhun-alaisen auktionilla myydyistä kiintiästä omastosta.

Allekirjoitettu tekee täten tietäväksi, että, Kihlakunnan-oikeuston Kalajoen keräjäkunnassa päätöksen kautta 1 päivästä heinäkuuta mennä vuonna minulle annetun luwan mukaan, julkinen auktion pidettiin 8 päivänä tässä kuussa holhottawani Juho Gerikki Pikkaraisten omistamasta kiintiästä tawarasta, joka on Mellalan perintömaa, $\frac{3}{8}$ manttaalia, N:o 15 Korvisalmen kylässä Kellojärwen pitäjäästä ja johon vääsee asumaan 14 päivänä tulewassa maaliskuussa, ja että Herra Kapteeni ja Ritari J. J. Waaranen siinä teki korkeimman tarjouksen kolmellatoista tuhannella markalla Suomen rahaa; ja koska tämä kauppa-summa on umpeen maksettu, jonkatähden se täten kuitataankin, niin luowutan minä holhottawaltani Juho Gerikki Pikkaraiselta ja hänen perillisiltään mainitun kiinteistön,

ja jätän sen kaikkienensa, mitä siihen kuuluu ja laillisesti voitettua taitaa, Herra Kapteeni J. J. Baaraselle, hänen vrouwalle, lapsillensa ja perillisillensä omistettawaksi ja hallittawaksi, niinkuin: — kuin heidän oikein saatu omaisuutensa; welwoittain itseni lain mukaan kaupan vastaamaan. Hietaniemellä 25 p. tammik. 1860.

N. N.

(sinetti taikka puumerkki.)

(Todistajain ja kirjoittajan nimet.)

27. Luovunta-kirja Kruunun-maalta.

Minä N. N. annan ja luovutan tämän kautta, rakkaan waimoni Anna Liisan suostumuksella, wävyillemme Heikki Moilalalle ja waimolleen Briita Kaisalle asunto- ja nautinto-oikeuden puoleen meiltä asuttua Heikolan kruunun-maata N:o 9 Kullalan kylässä Nistiranunnan pitäjäätä, Moilalan otettawaksi vastaan — päivänä —, nyt sovittua antosummaa, kahdetuhatta markkaa, vastaan, josta puoli maksetaan muuttopäivänä ja toinen puoli ennen kahden vuoden kuluttua samasta päivästä, kuitenkin ilman kaswutta; jonka oheissa me ehdotamme itsellemme sen elatuksen ja muut edut, mitkä erittäin tehdysissä kontrahdissa ovat mainitut.

Samalla kuin siis luovutamme itsiltämme ja perillisiltämme edellä mainitun kruunun-maan puolisikon, me sen jätämme Heikki Moilalalle, hänen waimolleen ja perillisillensä, heiltä laillisesti asuttawaksi ja hallittawaksi; ja on heidän wallassaan etsiä läänin Herra Kuvernöörin tykönä itselleen laillinen imisijoni tähän maahan; joka nimein ja puumerkein alle-piirrustamisella, saapuwille käskettyin todistajain läsnä-ollessa, wakuutetaan. N. — p:nä — 18 —.

N. N.

N. N.

Edellä olewaan wälikirjaan olemma me tytywäiset ja welwoitamme itsemme sen kaikin puolin täyttämään. Paikka ja aika niinkuin edelläpäin.

Heikki Moilala.

Briita Kaisa Moilala.

(Todistajain ja kirjoittajan nimet.)

28. Laiwan myynti-kirja.

Minä J. W. myyn täten Tukkukauppiaalle L. G. Wirkkuselle minun omistamani kolmanneksen "Loiwo" nimisestä priikistä (minun

16

omistamani "Toivo" nimisen yriin), joka on vetäjästä tasa-saumalle lyöty ja 00 lästin kannosta, kaikki ne mitä siihen kuuluu, aukkurineen, purjehineen, fiinkeinine ja juoksevine touwinensa j. u. e., niistä erittäin tehdyn ja allekirjoitetun luettelusun mukaan; kaikki nyt sovittua, 000 markan suurta, kauppasummaa vastaan, jonka olen täydelleen saanut (osaksi puhtaana rahana, osaksi wellakirjana) ja täten luittaa. Että edellämainitulla yriinillä ei ole wella-rastusta, sen wakuutan wahvasti, tahtoen lain mukaan kaupan wadata. N. — päivänä — 18—. J. W.

(Todistajain nimet.)

29—31. Kauppakontrahdia ja myyntikirjoja irtaimesta omaisuudesta.

Allekirjoitettu myyppi talon-isännälle Gerikki Kultalalle minun omistamani kartanon wieresssä olewan puima-laitoksen, ynnä sitä warten raketun huone-riwin kanssa, johon kuuluu —, seuraawia wälipuheita vastaan:

Kultala maksaa minulle, tämän kontrahdin allekirjoitettua, sata (100) markkaa Suomen rahaa, ja alkaisaan laitosta poiswetämään kahdeksankymmentä (80) markkaa.

Poiswienti saapi alkaa huhtikuussa tulewana vuonna, ja pitää wälttämättömästi olla toimitettuna ennen sanotun vuoden loppua.

Purkaisaan saapi Kultala pitää minun trenkini apunansa, kuitenkin ei enemmän aikaa kuin neljätoista päivätyötä yhteensä, jaettuina kahdelle wikolle. N. — päivänä — 1859. N. N.

Edellämainittuun kauppaan olen minä kaikki puolin tytywäinen. Paikka ja päivä jo sanotut. Gerikki Kultala.

(Todistajain ja kirjoittajan allekirjoitukset.)

— Allekirjoitettu tunnustaa täten, myyneensä G. N—lle, kahdeksaan sataan Suomen markkaan, yhden slygeli-pianon mahonkipuusta, n:o 63, wastaten sen kelwollisuudesta; niin että, jos siinä löytyisi joku toteen näytettävä wika, minä sidon itseni ottamaan sen takasin, taikka wirheettömällä waiheettamaan sen pois. N. — päivänä — 18—. N. N.

— Herrä N—lle on allekirjoitettu kahteen sataan markkaan myynyt yhden raudikko laulki-runnan, welwoituskella ottaa hemoi-

nen ja antaa kauppasumma takasin, jos hewoisella, wiikon sisään tästä päivästä, toteen-näytettävästi on jotakuta lowempata sisäl- listä tautia.

Muistutus. Myymä-tunnustuksia tavallisen kuitin muodossa, jossa ei mitään kontrahdin tapaista tule kysymykseen, tavataan edempänä tässä kirjassa.

32. Waihto-kontrahti.

Allekirjoitettuin Jisakki Baaranen ja Wuolowi Wuonanen wä- lillä on, waimoinne suostumuksella, seuraawa waihto-kontrahti tehty:

1:ksi. Minä Jisakki Baaranen annan tämän kautta Wuolowi Wuonafelle minun omistamani, Kuffala nimisen kruunun perintö- maan, $\frac{1}{6}$ manttaalia, N:o 11 Rauman kylässä Lintusaaren pitä- jäätä, semmoisena kuin se nykyään on.

2:ksi. Minä Wuolowi Wuonanen annan Jisakki Baarafelle minun omistamani, Tuliniemi nimisen perintömaan, $\frac{1}{4}$ manttaa- lia, N:o 5 Hliffjärwen kylässä Gwijärwen pitäjäättä, semmoisena kuin se nykyään on.

3:ksi. Päällisiä sitoun minä Jisakki Baaranen maksamaan Wuolowi Wuonafelle muutto-päivänä yhdeksänsataa Suomen mark- kaa puhtaana rahana.

Molemmin-puolinen muutto tapahtuu 14 päivänä maaliskuuta tulewana vuonna 1868, jolloin kaikki maita ja tiluksia koskevat asia- firjat ovat meiltä molemmin puolin toisillemme annettawat ja waihto-firjat tehtäwät; jota paitsi me welwoitamme itsemme jättä- mään silloin toisillemme todistukset siitä, että näihin maatiloihin ei inteffiä ole.

Tämä kontrahti, jonka me welwoitamme itsemme kaikin puolin täyttämään, on kahteen eksemplariin kirjoitettu, joka tapahtui Moi- salassa 5 päivänä syyskuuta 1867.

Jisakki Baaranen.

Wuolowi Wuonanen.

(Todistajain ja kirjoittajan allekirjoitukset.)

33. Waihto-kirja.

Minä Jisakki Baaranen ja minä Wuolowi Wuonanen teem- me täten tiettäväksi, että me kontrahdilla 5 päivästä syyskuuta mennä vuonna olemme tehneet seuraawan waihdon:

Kaawa-kirja.

2

Minä Jisakki Baaranen annan minun omistamani kuuuun perintömaan, $\frac{1}{6}$ manttaalia, Wuolowi Wuonafelle; ja minä Wuolowi Wuonanen annan siihen sijaan, ja sitä vastaan että Jisakki Baaranen on maksanut minulle päällisiä seitsemänsataa markkaa, minun omistamani perintömaan, $\frac{1}{4}$ manttaalia; ja me siis luovutamme itsiltämme nämät maat ja omistamme ne toisillemme, kaikkine mitä niihin kuuluu ja laillisesti voitettaa taitaa, meiltä hallittawiksi ja nautittawiksi, niinkuin muukin oikein saatu omaisuutemme; welwoittain itsemme kaupan vastuusen. Toisalassa 14 päivänä maaliskuuta 1868.

Jisakki Baaranen.

Wuolowi Wuonanen.

(puumerkki.)

(Todistajain ja kirjoittajan allekirjoitukset.)

34. Hyhry-kontrahti.

Minä A. P. annan ja wuoroan tämän kautta herra K. T. — lle yhdeksi wnodeksi seuraawat huoneen tilukset minun omistamassani kartanossani N:o — tämän kaupungin Hauki nimisessä korttelissa, nimittäin: isomman asuin-rakennuksen, johon kuuluu 8 huonetta köökin laus- sa kuin myös kellari ja ylinen (wintti), ja erittäin yhden waunu- ja halko-liiterin, sowitzsummaan satayhdeksänhymmentä markkaa wuodelta, joka neljänneksittään maksetaan minulle taikka minun määrättylleni — markalla — pennillä, jota paitsi hyhrymiehen tulee wastata häneltä asuttuin huoneitten tarpeellisesta huohouksesta. Ja teen minä vielä sen wälipuheen, että hyhrymiehen pois- muuttaisa kaikki pitää jätettämän takasin samassa hywässä kun- nossa kuin ne nyhyään ovat; kuin myös ettei hyhrymies ilman minun luvattani saa tätä kontrahtia toiselle muuttaa eikä wieraita ihmisiä luokseensa ottaa, jolloin hän on welwollinen kosta pois- muuttamaan ja hyhrysumman yhtähywin maksamaan. Mössanomisen ja muuton suhteen menetellään lain jälkeen.

Edellä olemaan kontrahtiin olen minä K. T. kaikin puolin toty- wäinen, ja welwoitan itseni sen täyttämään. Paremmaksi wakuudeksi on tämä kontrahti kahteen kappaleeseen kirjoitettu, joista kumpikin olemme toisen tykömmä ottaneet. Tur:ssa — päivänä — 18 —.

A. P.
(sinetti.)

K. T.
(sinetti.)

35. Arenti-kontrahti.

Minä Gerikki Turunen annan tämän kautta minun omistamani Hyrynsalmen pitäjässä Dulun lääninä olevan Mikkola nimisen perintömaan arennille torpparille Mikko Kemppaiselle, viiden vuoden ajaksi, lukiin 14 päivästä ensi-tulewata maaliskuuta, seuraawia wälipuheita vastaan:

1:ksi. Maalle muuttaisja ottaa arentimies vastaan talossa olevat työkalut, eläimet y. m., erittäin tehdyn luettelon mukaan, kukiin kapine siitä hinnasta, mikä luettelossa on määrätty, ja on arentimiehen welwollisuus pois-lähteissään jättää saman-arwoiset kalut ja eläimet takasin, kahden meiltä walitun rehellisen miehen yffi-neuwoisen arwion mukaan, taikka myös maksaa luettelossa määrätty hinta kaikesta, mitä hän ei woi luonnossa takasin antaa.

2:ksi. Maatilan ottaa arentimies vastaan seuraawassa kunnossa: kesantopelto on wiime kesänä täydellisesti muokattu niin kynnön kuin karhimisen suhteen; ruisista on kylwetty kolme tynnyriä niin kutsuttua Murawjeffin ruis-alaa, joka wastaa kaksinkertaisen siemenen muuta ruis-kylwöä, ja johon on kylwetty 5 leiwiskää apilas-siemeniä; jota paitsi maalle tulewana kewäänä arwattawasti jääpi ustampia mittoja olkia; ja on arentimiehen welwollisuus arenti-ajan lopulla jättää maa takasin samalla lailla ruokottuna ja kylwetynä kuin myös kaikki yli tarpeen jääneet heinät ja oljet; eikä ole hänellä missään tapauksessa lupaa wiedä eläimen ruokaa maalta pois.

3:ksi. Arentimiehen tullessa taloon pidetään katselmus huoneille ja aidoille; ja pitää hänet jättää kaikki samassa woimassa takasin.

4:ksi. Polttopuuta ja aidakkia saa ottaa talon metsästä.

5:ksi. Arentimies wastaa kaikista weroista ja muista ulosteista. Arentisumma, neljäsetä marikka, maksetaan kuluneen wuoden edestä 14 päivänä maaliskuussa kunkin wuonna. Hyrynsal-
mesta 31 päivänä lokakuuta 1865. Gerikki Turunen.

Edellä kirjoitettuun kontrahtiin olen minä kaikkiin puolin tytywäinen ja welwoitan itseni sen tarloin täyttämään. Paikka ja päivä niinkuin edelläpäin. Mikko Kemppainen.

36. Glatus-kontrahti.

Stitteuin minä, luowunta-firjan kautta täältä päivästä, wä-

20

mylleni Geikki Moilalalle ja hänen vaimollensa Briita Kaifalle olen antanut hallitus-oikeuden minun asumaani puolisfoon kruunun=maata N:o 1 N. kylässä, N. pitäjässä N. kihlakuntaa; olen minä, yli sen luowunta=summan, minkä kauppa kirjassa olen itselleni tingannut, tahtonut ehdottaa itselleni ja waimolleni meidän elinajafemme sanotulta kruunun=maalta seuraawan elatuksen:

1:ksi. Kohta pellon leikkuun jälkeen pitää Moilalan vuosittain maksaa meille O tynnyriä rukiita, O kappaa ohria, O leiwiskää woita ja O kappaa herneitä j. n. e.

2:ksi. Potaati- ja pellawa=maaksi pidätämme me itsellemme O kavan=alaa walmista peltoa, joka on Moilalan vuosittain lannoitettava, kuin myös Wainiotaustan aituksen kaalimaaksi.

3:ksi. Asuinhuoneeksi jääpi meille pienempi tupa, jonka wiereen Moilalan pitää meille rakentaa pienen kamarin katuunilla.

4:ksi. Moilala antaa meille walmiiksi hakatun polttopuun, niin paljo kuin tarvitsemme. Myös saamma me pitää lehmämme talon laittumella ynnä talon lehmäin karsa; jota paitsi saamma OO leiwiskää heiniä ja OO lyhdettä olkia talwiruuaksi.

5:ksi. Moilala antaa meille hewoisen kirkolle, myllylle ja muihin tarpeellisiin matkustuksiin.

6:ksi. On meille luvallista talon pienemmällä nuotalla pyytää kaloja talon kalawedessä; ja kuin olemme apuna isompaa nuotta wedettäissä, pitää meille annettaman tuoreita silahkoita yksi leiwiskä kuitakin työpäiwältä.

7:ksi. Waimoni kuoltua wähennetään rukiit, herneet ja woi puolta wähemmäksi; mutta muut elatuksen edut jääwät entiselleen, niinkauwan kuin jompikumpi meistä elää.

8:ksi. Pitää Moilalan holhoa ja waatettaa nuoremman tyttärent Marian, työtä vastaan minkä se woi taloon tehdä; ja kun Maria menee naimisiin, pitää Moilalan antaa hänelle seuraawat myötäjaiset, nimittäin: — — — —. Mutta jos hän sitä ennen tahtoo talosta erlauta ja mennä toiseen palvelukseen, saapi hän muuttaissaan äinoastaan — — — —. Ja on tästä kontrahdistista tehty kaksi kappaletta. N. 6 päivänä lokakuuta 1858.

N. N.

N. N.,
waimo.

Edellä olemaan elatus=kontrahtiin olen minä tytywäinen ja

welwoitan itseni sen rikkomatta pitämään. Paikka ja päivä niu-
kuin edelläpäin.

(Todistajain ja kirjoittajan nimet.)

37. Torppari-kontrahti.

Allekirjoitettu ottaa tämän kautta talon-wävyu M. Newalan torppariksi Syrjälä nimiseen torppaan, kuuluma minun omistamani Sietalan maan alle, seuraavilla wälipubeilla:

1:ksi. M. N., joka saapi muuttaa torppaan 6 päivänä tule-
wassa toukokuussa, maksaa minulle vuosittain — ruukita, — ohria,
— tuoretta kalaa j. n. e.

2:ksi. Paitti sitä pitää hänen omisssa ruuisaan tehdä minulle
00 päivätyötä wiikossa, joista puoli pitää olla hewois-päivätöitä
ja toinen puoli rengin-päivätöitä; ja on se minun wallassani että,
jos näitä päivätöitä talwen aikana ei kaiffia tarwita, määrätä, millä
vuoden ajalla ne pitää käytettää; kuitenkin niin, ettei Newalaa saa
käskää tekemään usiampaa kuin neljä päivätyötä wiikossa.

3:ksi. Seinänteon ja leifluun aikana pitää torpparin ja hänen
waimonsakin, kutsumuksen saatua, tulla taloon työhön, ja annetaan
heille talosta ruoka ja marffa päiväältä kummallekin.

4:ksi. Newalan tulee hywästi ruokota, aidata, ojittaa, wiljellä
ja woimassa pitää torppaan kuuluvat pellot ja niityt; mutta uutta
peltoa hän ei saa ilman eri luvatta tehdä.

5:ksi. Laidunta saapi hän talon metsässä, josta myös saa ot-
taa polttopuunsa, aidassensa, seipäänsä ynnä puuta wolu- ja weisto-
töihin; mutta kaiffinainen myynti ja muu wallattomuus metsän
suhteen on hänelle kowasti kielletty. Murtopuut ja kuitat oksat
pitää hänen raivata pois ja etenkin polttopuuksi käyttää. Ei myös-
kään ole hänelle luvallinen wiljellä halmetta talon metsässä.

6:ksi. Jos Newala haluaa kuoffia ja niityksi tehdä torpan
lähellä olewan Nikusuon, on se hänelle luvallinen, ilman lisäyhtettä
torppari-maksuisansa.

7:ksi. Kun joskus tulee tarwe kaupungissa käydä taikka muualle
matkata, pitää Newalan, kutsumuksen saatua, tehdä nämät reissut,
kuitenkaan ei usiampaa kuin kassi wuodessa, eikä pitemmän kuin O
penikulman päähän; sitä vastaan että nämät matkustukset luetaan
pois hänen päivätyö-welwollisuudestansa, niin että O penikulman
matkustus wastaa yhden päivätyön.

22

8:ksi. Nivalan welvollisuus on pitää torpan kartano ja muut huoneet hyvässä voimassa. Uuden asuin-tuvan ja aitan rakennukseksi saa hän ottaa hirsää talon metsästä, minulta annettavan osoituksen mukaan. Sama lupa on hänellä muittenkin uudis-rakennusten suhteen, joita tästä edes voidaan torpalla tarwita.

9:ksi. Maksut torpasta suoritetaan joka vuoden lopulla; ja wakuutan minä Nivalalle, että, niinkauwan kuin hän maksunsa oikein suorittaa sekä muutoin täyttää kontrahdin ja pitää säädyllisen elämän, hän saa torpan hyväkseen nautita, eikä taida sitä erottaa muutoin kuin laillisen poiskäskyn ja hyväkseen nautitun muuttopäivän jälkeen; mutta jos Nivala ei täysin suorita maksunsa taikka päivätoitansa, jos hän tavataan metsää myyneeksi, taikka muutoin rikkoو tämän kontrahdin, on hän welvollinen, käskyn saatua, ensi muuttopäivänä lähtemään torpalta pois. Jotka wäli-puheet laikki, kahteen yhtäpitävään lappaleesen kirjoitetuina, täten wahvistetaan. Paikka ja päivä. N. N.

Edellä olemaan kontrahtiin olen minä kaikki puolin tytywäinen ja welwoitan itseni sen rikkomatta pitämään. Paikka ja päivä niinkuin edelläpäin. N. Nivala.

(sinetti taikka puumerkki.)

(Todistajain ja kirjoittajan allekirjoitukset.)

38. Työ-kontrahti.

Allekirjoitetuin Paawali Simppulan ja jywä-torpparin Niiles Nivalan wälillä on seuraawa työ-kontrahti tehty:

1:ksi. Nivala welwoittaa itsensä raiwaamaan ja juurimaan puut ja pensaat rämeiseltä Lintulahden niityltä lähellä minun omistamaani Mikkolán maata, kuin myös sowelialle paikoille poltettawiksi kokoamaan juuritut puut; ja paitsi sitä minun antamaini linjain mukaan raiwamaan wiisi ojaa, — kynnärän lewiätä ja — kynnärän sywää, poikkipäin niittypä, joesta eli etelä-reunasta lähtien kylän tiehen eli pohjois-reunaan asti.

2:ksi. Tämä työ pitää Nivalalta olla täytettynä ennen elokuun loppua tänä vuonna, ja pitää hänellä työssä olla vähintäkin kaksi welvollista työmiestä paitsi häntä itseänsä, jotka hän hankkii ja palkkaa, ja joita hän saa pitää ustiampiakin, jos niin tahtoo.

3:ksi. Minun puolestani pitää talon-wouti N. N. siinä, että,

että työ säädyltensä tapahtuu, ja ettei mitään laimin lyöä, minkä kautta niitty voi tulla täydelliseen viljely-voimaan; jonkatähden Niwalan tulee seurata niitä muistutuksia, joita N. N. tämän suhteeseen voi antaa, ja heti tehdä taikka korjata se työ, minkä N. N. näyttää olewan tekemättä taikka wailinaisesti tehdyn.

4:ksi Tätä vastaan saapi Niwala minulta satakymmenen markkaa Suomen rahaa, yhteensä kaikesta; josta summasta hän joka wiikko saa ulos 12 markkaa, saati työ lakkaamatta pitkitetään, ja jäännöksen sittemkuin työ on päättynyt ja katselmukseen pidettyä nähty kelpolliseksi. N. — päivänä — kuuta 18—.

Paawali Simppula.

Tähän kontraktiin olen minä kaikin puolin tyyväinen ja lupaan sen rikkomatta täyttää. Paikka ja päivä niinkuin edelläpäin.

Niiles Niwala.

(Todistajain ja kirjoittajan nimet.)

39—40. Oppi-kontrahtia.

Allekirjoitettu firjan-nitoja tässä kaupungissa otan tämän kautta nuorukaisen Kaarle Hywärisen oppiin neljäksi wuodeksi, lukien tulewasta lewäämestä; seuraawia wälipuheita ja welwoituksia vastaan:

1:ksi. Minä welwoitan itseni mainitulla ajalla antamaan Hywäriselle huoneen ja elatuksen ja neuwomaan häntä kaikissa ammattiini kuuluwissa tehtämissä, niin ettei oppi-ajan lopulla estettä tulle hänen kirjoitussellensa kiskäällä.

2:ksi. Minä Kaarle Hywärisen lupaan toimella ja uskollisuudella palwella mestariani kaikessa mitä hän minulle käsksee, ja niin toimittaa tehtäväni, että hän voi olla minuun tyyväinen.

Muistutus. Jos oppipojan edestä mestarille jotakin maksetaan, niin taitaan kontrahdin alle panna seuraawa lisäys:

3:ksi. Minä D. P., joka olen Hywärisen holhoja, welwoitan itseni firjan-nitojalle N. N. vuosittain kolmena wuotena maksamaan 40 markkaa Suomen rahaa, sitä vastaan että Hywärisen wapauteetaan asioita juoksemasta ja että yksi wuosi jätetään hänelle oppi-ajastaan anteeksi; josta minä N. N. menen vastaukseen, welwoittaen itseni muutoin saadut rahat takasin maksamaan.

(Allekirjoitukset.)

24

— Allekirjoitettuin Matti Tannilan ja Soitin-sepän Heikki Heilalan välillä on seuraava välipuhe tehty:

Minä Matti Tanninen annan poikani Sihwerin oppiin Soitin-sepälle Heikki Heilalalle viideksi vuodeksi, ja maksan hänen edestänsä muotuisen oppirahan, wiiskymmentä markkaa, sitä vastaan että Heilala sitoutuu seuraaviin welvollisuuksiin.

Minä Heikki Heilala welvoitan itseni pitämään huolen pojan sisään-kirjoituksesta, antamaan hänelle oppi-ajalla ruuan, huoneen ja vaatteitten pesun, opettamaan häntä kaikkiin ammattiini kuuluihin tehtäviin, ja erittäimmi opettamaan häntä taitavasti tekemään wiuluja, pianoja, harppuja y. m.; enkä tahdo minä panna häntä muihin kuin werstaan töihin, vielä vähemmin käyttää häntä huoneellisiin askareihin; ja lupaan minä hänelle yhden taikka kaksi vuotta hänen oppi-ajastansa anteeksi, sen mukaan kuin hän opissa edistyy ja hänen isänsä hyväksi näkee. Siihen vielä saa hän kahdena iltana lunakin wiikkona käydä isänsä palkkaamain opettajain tykönä opettelemassa eläviä kieliä taikka muita isänsä määrättäviä opin-haaroja.

Minä Sihweri Tanninen lupaan olla uskollinen, kuuliainen ja siwollinen, ja minä hänen isänsä vastaan laikesta wahingosta, minä hän kufatiesi woi isännällensä tehdä. Braahesta — päivänä — kuuta 1860.

(Allekirjoitukset.)

41—42. Yhdystö-kontrahdia.

Me allekirjoitetut K. S. yhdeltä ja N. P. toiselta puolen olemma sopineet ja tehneet seuraaman yhdystö-kontrahdin:

Me tulemme tässä kaupungissa yhteisesti awaamaan ja pitkittämään rihkama-kauppaa laikesta laadusta kirjanimellä "K. ja P." Kauppamme awataan 1 päivänä kesäkuuta tänä vuonna, kuudeksi vuodeksi hyrrätyissä huoneissa, kartanossa N:o O N. kadun warrella. Tarwittaman kiertö-kirjeen antopäiwäksi pannaan jo 15 päivä toukokuuta ja kirje warustetaan meidän molempain allekirjoituksilla.

Kauppamme harjoittamiseksi olemma me yhdystökassaan panneet 40 tuhannen Suomen markan pää-oman; josta K. S. on antanut kassikymmentäwiisi tuhatta (25,000) ja N. P. wiisitoista tu-

hatta (15,000). Siis on R. S:n osuus kolo tässä pää-omassa wiisikahdeksannesta ja U. P:n osuus kolme kahdeksannesta; ja tätä mukaa on kaikki voitto taikka tappio jaettava.

Koska mainitun pää-oman maksu jo on tapahtunut molemmalta yhdystöläiseltä, niin me molemmin puolin luittaamme sen oikein suoritetuksi. Yhdistetty varasto on molempain suostumuksella niin käytettävä, että, sittekuin kaikki asettautumiseen välttämättömät kustannukset, niinkuin hyöryt, huonekalut y. m. ovat otetut pois, enin osa käytetään uутten kauppa-tavarain ostoksi, ja jäännös jää puhtaana rahana kassaan. Kaikissa kauppatoimissa olemme me kumpikin yhteisesti osalliset, ja sillä määräyksellä, että toinen meistä vuorottain kaikki kuukautta hallitsee kassan ja toinen tavarastoa.

Jokainen eteen tulewa seikka, erittäinkin kauppa-palvelijain otto ja poispano, maksuinein vuorous ja ylös-sanonta y. m., on molemman yhdystöläisen yhteisesti päätettävä ja toimen pantawa. Meinen kalu-luettelu on pidettävä joka wuosi joulukuussa, jolloin ei ainoastaan yleinen sirtto-summa on selwille saatawa, waan kumpuni-kirjassa kummallekin yhdyismiehelle juoksewa kontto päätettävä. Tähän konttoon on merkittävä ei ainoastaan mitä kumpikin meistä ottaa ulos puhtaana rahana taikka kaluina omiin tarpeisiinsa, waan myös kummankin osuus voittoon.

Jos jompikumpi meistä jostakusta sattumasta, ulkona kaupasta, saisi isomman omaston ja tahtoisi panna sen yhteisen kaupamme pohja-varastoon, niin tällainen pää-oma on pidettävä niinkuin tavallisenä raha-lainana kolmannelta henkilältä, josta maksetaan 6 prosenttin wuotuinen kaswu, ja josta Yhdystön tulee antaa welkakirjansa. Tällaisesta pää-omasta ei siis omistajalle annetaakaan osaa kaupasta tulleeen voittoon, waan ainoastaan mainittu kaswu.

Jos yhdystöläiset haluaisivat eroita toisistaan, mikä ei kuitenkaan saa tapahtua ennen kuin 5 wuoden kuluttua, niin olemme sopineet menetelläksemme silloin seuraawalla tavalla. Ensin ovat kaikki welat meiltä maksettawat, ja sitte jako tapahtuma kaikesta aktiwo-omastosta, sekä kalu-warastosta ostohintain mukaan. Kaikkein warmaimsi tiettyin saamisten vastaanotto määrätään arwalla, ja se, jolle arpa lankeaa, ottaa kaikki nämät saamiset päällensä puhtaasta rahasta, 10 prosenttin alennuksella, eikä saa sittemmin waatia

26

toiselta palkintoa siitä, mitä ei ole voinut sisään saada. Niin on myös arvalla määrättävä, kumpiko meistä pitää kaupun vuoski hyrrättyt huone-tilukset.

Paremmaksi wakuudeksi olemma me tästä tehneet kaikki yhtäpitävää esemplaaria, sekä todistajain läsnä-ollessa kirjoittaneet nimemme ja vainaneet sinettimme alle; joka tapahtui Turussa 4 päivänä toukokuuta 1862.

(Allekirjoitukset.)

— Minä allekirjoitettu K. W. olen yhteisesti herra N—n kanssa 5 vuotta tätä ennen rakentanut ja käyttänyt tiili- ja kalkkipruukia; ja koska Herra N. neljä vuokautta sitte kuolemalla erkani, olen minä sopinut asioista hänen perillistensä kanssa niin, että nyt olen yksinäisenä omistajana sanotulle lattokselle. Koska kuitenkin olen halunnut uutta kumppania, sekä waraston laajennuksen vuoksi että taitaakseni paremmin hoitaa tätä laitosta, ja herra D. S. on ilmoittanut olevansa siihen halukas, niin olemma me tänä päivänä sopineet seuraavasta Yhdystö-kontrahdista:

1:ksi. Arvostelemaan tiili- ja kalkkipruukini nykyistä arwoa, ovat molemmat osamiehet valinneet asian ymmärtäviä miehiä, jotka ovat laitoksen katselleet ja arwanneet 8,800 markkaan Suomen rahaa.

2:ksi. Herra D. S. panee 6000 markkaa waraston laajentamiseksi, ja on tänä päivänä puhtaana rahana maksanut tämän summan yhdystö-kassaan.

3:ksi. D. S—llä on walta heti ottaa haltuunsa puolen asuinhuoneista, siihen kuuluwine ulkohuoneine, kuin myös puolen hedelmätarhasta. Pruukiin kuuluman wähäisen peltomaan wiljelewät osamiehet yhteisesti, ja on tämä wiljelys suljettuna muihin yhdysasioihin.

4:ksi. Asian walmounassa ja ajamisessa tahtomat osamiehet olla kuin ystäwät, joitten yhteinen etu waatii alituista tointa ja uutteruutta. He lupaamat auttaa toinen toistansa woinainsa mukaan. Erittäin ovat he niin sopineet, että D. S. hoitaa kassan ja firjanpidon, ja että K. W. pitää työmiehistä waarin.

5:ksi. Woitto ja tappio jaetaan sitä myöten, mikä osa kummallakin yhdystöläisellä warastoon on. Tämä jako tapahtuu kunkin vuoden lopulla.

6:ksi. Pruukin hinnat määrätään molempain osamiesten yh-

destä neuvoista. Welkaa ei anneta kuin warmaimsi tietyille ostajille, eikä laumemmaissi kuin kolmessa kuukaudesta.

7:ksi. Tämä kontrakti kestää 6 vuotta. Jos D. S. haluaa sitä ennen eroita yhdyksestä, niin se voi tapahtua ainoastaan vuosselwityksen tehtyä ja 6 kuukaudesta edeltäpäin ylösfanottua. Kuitenkaan ei hän saa sisäänpantua pää-omaansa ennen takasin, kuin kuuden kuukauden perästä hänen eronsa jälkeen, ja ilman kaswutta sekä wetämällä 600 marffaa sowingaista sakkoa.

8:ksi. Jos K. W. kuolemalla erkanisi, niin hänen perillisensä eiwät taida tätä kontraktia rikkoa, waan pitää heidän hanffiman toimellinen mies puolestansa. Jos sitä vastaan D. S. kuolisi, niin hänen perillisillään on walta kuuden kuukauden perästä ottaa ulos hänen pää-omansa 6000 marffaa. Mutta osasta woiittoon taikka tappioon, mikä wainajalla kuolinpäiwänä oli selwittämätöinnä, ei tule hänen perillisilleen mitään.

9:ksi. Molemmat yhdyksäläiset lupaawat, etteiwät yhteisissä asioissaan ryhdy minkäänlaiseen toimeen ilman toisen suostumusta. Jos joku riita syntyisi, on se ratkaistawa molemmin puolin samaan lukumäärään saapuwille kutsutuilta uskotuilta miehiltä.

Me julistamme ylläseisowain pykäläin olewan meidän selwän tahtomme ja sowingomme, ja olemme paremmaissi wakuudeksi kirjoittaneet nimemme kahden yhtäpitävän eksemplarin alle, joista kumpikin olemme toisen tykömme ottaneet. (Paikka, päivä ja allekirjoitukset.)

43. Ero-kontrakti.

Nyt kuin meidän wälillämme tehdyn kauppa-yhdyksen aika täällä päiwällä on päätynyt, olemme me täten tahtoneet sen purkaa, ja sitä wastaen tehneet seuraawat määräykset:

1:ksi. Kaupallamme saadun puhdas-rahaisen woiiton, kuin myös myymättömän kauppaluvin jako on jo tapahtunut sitä myöten, kuin kumpikin meistä on pää-omaa sisään pannut, niin että minä W. olen saanut niistä kaksi kolmannesta ja minä S. yhden kolmanneksen; jotka me täten molemmin puolin kuittaamme.

2:ksi. Ulkona olewain saamisten ja welkain suhteen olemme me niin sopineet, että minä W. otan ulkona olewat saamiset, kuusituhatta kahdeksansataa marffaa, puhtaasta rahasta, 10 prosenttin alennuksella, ja vastaan yhdyksen weloista, jotka yhteensä telowät

28

tuhattwiikisataa markkaa. Ja koska, sittekuin tämä welkasumma on saamisista otettu pois sekä 10 prosenttia niistä alennettu, 00 markkaa jääpi jaettawiksi, niin olen minä 00 markalla lyhentänyt herra S—n osuuden tähän jakosummaan, tänä päivänä annettun remärssin kautta; jonka maksun minä S. luittaaan.

3:ksi. Koska B. aikoo edespäin omin päinsä ja omassa nimessään kauppaa pitittää, niin minä S., joka en enää aiwo kauppaa pitää, jätän hänelle sen kauppa-puodin ynnä makasiinein ja muitten tilusten kanssa, joita tähän asti olemme yhteisesti käyttäneet.

4:ksi. Lopuksi teemmä tiettäväksi, että kaikkinaiset asiat, olkoot ne mistä nimestä hyvänsä, owat keskenämme niin selwitetyt ja suoritetyt, ettei niistä enää mitään riitaa keskenämme nousko; ja jos, vasten luuloa, kolmas mies nostaisi jonkunlaisen puheen tätä hajautunutta Yhdystää vastaan, niin minä B., joka nyt yksinani otan huostaani kaikki sen laslufirjat ja muut paperit, vastaan sitä yksinani. (Paikka, päivä ja allekirjoitukset.)

44. Sowinto-kontrahti.

Me allekirjoitetut olemme keskenämme päättäneet heittää pois meidän välillämme nousneen, Kihlakunnan-oikeustosa olewan riidan keskinäisistä saamisistamme, ja teemme sitä warten seuraawan sowingon:

1:ksi. Minä Paavo Anttonen welvoitan itseni Wilhemi Baaraselle maksamaan neljäsataa markkaa, joista nyt maksetaan puoli ja toinen puoli ennen kuuden kuukauden kuluttua tästä päivästä ja ilman kaswutta; sillä wälipuheella, että Baaranen jättää muut vaatimuksensa minulta sellensä; jota vastaan minä tunnustan, ettei hän ole minulle minkäänlaisessa welassa.

2:ksi. Minä Wilhemi Baaranen tunnustan Anttonen maksaneen minulle saamiseni umpeen edelläsanotuilla neljällä sadalla markalla, joista nyt olen saanut ja luittaaan puolen eli 200 markkaa; niin että, kuin jäännös maksetaan ennen 6 kuukauden kuluttua, minulla ei ole häneltä sitte enää mitään welkomista.

3:ksi. Kumpikin riitamies kärssi kärjä-kulunkinsa. N. — päivänä — kuuta 18 —.

(Allekirjoitukset.)

45. Aiwio-eduste.

Herra A. Normannin ja manselli Hilda Sandströmin välillä aiotun awioliiton subteen olen minä, tämän mansellin isä (naittaja), hänen puolestansa tehnyt sen wälipuheen naima-osasta awiopesään: että ei ainoastaan kartano N:o O N. korttelissa tätä kaupunkia, jonka Hilda Sandströmi on perinyt äitinsä jälkeen, waan myös hänen peritty irtaimistonsa, tekewä perinnön-jakofirjan mukaan yhteensä 00 markkaa Suomen rahaa (että Hilda Sandströmin irtaimisto, jonka hän nyt tuo kanssansa ja joka tähän liitettyllä listalla on erittäin lueteltu ja arwattu 00 markkaan) pysyvä hänen erikoisena omaisuutenansa; niin ettei hänen miehellään sihen ole naima-osaa, ja ettei siitä mitään saa otettaa hänen wellkinsa maksuksi (taikka kiinteistöön intekkiä otettaa), olkoot ne mistä nimestä hywänsä.

Minä A. N. olen tähän tytywäinen ja lupaan, etten millään nuotoa tahdo rikkoa taikka mitättömiksi tehdä näitä wälipuheita, jotka tulewan räkkaan waimoni isä (naittaja) on hänen hywäkseen ja wakuudesseen näin tehnyt; joka allekirjoituksilla todistajain läsnäollessa wakuutetaan. N. 10 p. elokuussa 1864.

A. N.

N. N.,

manselli Hilda Sandströmin puolesta.

Että tämä naima-eduste on wapaehyöisesti sowittu ja sopijoilta ennen wihkimistä allekirjoitettu, sen todistawat. Paikka ja päivä niinkuin edelläpääin.

N. N.

N. N.

Ennen wihkimistä näytetty. N. — päivä. — kuuta 18 —.

P. L.,

wara-kirkkoherra ja toimitusmies.

46—48. Testamenttia.

Allekirjoitetut awiopuolisot owat tarkoin mietittyä ja wapaasta tahdosta välillensä tehneet seuraawan leskinäisen testamentin taloustemme subteen, jonka me kokonansa olemme awioliittomme aikana ansainneet ja koonneet.

1:ksi. Jos minä J. T. kuolen ennen rakasta waimoani, jättämättä rintaperillisiä, pitää kolmeneljättä osaa kaikesta jälleen jää-

30

neestä tavarasta hänelle omistua, ja jällelle jäävä neljäs osa jaetaan perillisteni välillä lain mukaan.

2:ksi. Jos minä A. G. kuolen ennen rakasta miestäni, pitää koko talous, niin irtaimisto kuin kiinteistö, hänelle yksinään langeta, sillä ehdolla, että hän vuosittain maksaa kassataa marikka äidilleni, niinkauvan kuin hän elää.

3:ksi. Jos jommankumman kuoltua jää lapsia eli rintaperillisiä, tulee puoli kaikesta jälkeen jääneestä omastosta jälkeen elävälle puolisolle naima-osaksi, ja toinen puoli lapsillemme, heidän leskenänsä tasan jaettavaksi.

Paremmaksi wakuudeksi me tämän keskimmäisen testamentin omakätisesti allekirjoitamme, saapuwille käskettyin todistajain läsnä. N. 4 p. huhtikuuta 1861.

J. T.

(sinetti.)

A. G.

(sinetti.)

Että herra J. T. ja frouwansa A. G. terweellä ja tähdellä järjellä sekä wapaasta tahdosta allekirjoitettuin, sitä warten saapuwille kutsuttuin ja samalla kertaa läsnä-olewain todistajain saapuwilla, ovat oikaaksi tunnustaneet edelläolewan keskimmäisen testamentin, jonka J. T. on omakätisesti kirjoittanut, ja että he sen alle ovat nimensä panneet, sen todistawat: Paikka ja päivä niinkuin edelläpäin.

N. N.

N. N.

— Allekirjoitetut awiopuokisot telowät täten meidän viimeisen tahtomme tiettäwäksi, että jommankumman meistä kuoltua jälkeen eläwä pysyhykseen pesänsä liikuttamatta kaiken elinaikauansa; mutta molempain kuoltua tulewat perillisemme saamaan sen osan, minkä laki määrää (jaetaan omaisto lastemme välillä lain mukaan). Jonka testamentin me tarfan mietinnän perästä ja wapaasta tahdosta olemme tehneet ja nyt allamainittuin, sitä warten saapuwille käskettyin, todistajain läsnä omakätisesti allekirjoitamme. N. 19 p. elokuuta 1865.

N. N.

(sinetti.)

N. N.

(sinetti.)

(Todistajain allekirjoitus samaten kuin tässä edelläpäin N:o 46.)

— Osoittaakseni kiitollisuuttani siitä hyvästä tahdosta, millä isäni, leskifrouwa A. B. aina on kohdellut minua, olen minä,

tarhan mietinnän perästä ja vapaasta tahdostani, täten tahtonut hänelle testamentita kaiken omaistoni, niin irtaimen kuin kiinteän, mikä kuoltuani voi talossa olla, jonka ainoaksi omistajaksi leski-frouwa N. P. siis tulee, ilman pienimmättäkään ahdingitta eli vaatimuksetta muilta perillisiltäni; joka omakätisellä allekirjoituksellani allanimitettyin, sitä warten saapuwille kutsuttuin, todistajain läsnä-ollessa wakuutetaan. N. — päivänä — kuuta 18—.

N. N.

(sinetti.)

Että N. N. terveellä ja täydellä järjellä sekä vapaasta tahdosta allanimitetyille, sitä warten saapuwille käsketyille ja samalla fertaa läsnäolewille, todistajille on wakuuttanut edelläolewan kirjoituksen (jonka sisältö on meille tuntematon)* sisältävän hänen viimeisen tahtonsa ja testamenttinsa, ja että hän on sen oikaaksi tunnustanut ja testamentin omakätisesti allekirjoittanut, sen todistamat: Paikka ja päivä niinkuin edelläpäin.

N. N.

N. N.

III. Wastakirjoja, Todistuksia, Welkafirjoja, Kuittia, Pesäkirjoituksia y. m.

49—51. Wieraanmiehen todistuksia.

Että piika N. N. laillisella ajalla eli — —, sanoi isännälleen Antti Makkoselle muutostaan ja päästökirjastaan, mutta että Makkonen sen kielsi häneltä; sen todistawat allekirjoitetut läsnä-olleet wieraatmiehet, mainitun piikan pyynnöstä. (Paikka, päivä ja nimet.)

— Herra Pehtori N. N.—n pyynnöstä todistawat allekirjoitetut, että me näimme trengin Pekka Pikkaraisen Kemppaalan kartanon luona puiwan nyrkkiä herra Pehtorille, joka silloin oli isännän sijassa, ja uhkaawan häntä selkäsauralla; ja taidamma me sen wilkkaalla walalla wahwistaa.

— Että herra N. N. meidän läsnä-ollessamme ylösanoi herra E. O—lla olewan saamisensa, tekewä welkafirjan mukaan 1 päivästä syyskuuta 1859 tuhat marffkaa Suomen rahaa, mutta ettei Herra

* Todistajain ei tarwitse wälttämättömästi tietää testamentin sisältöä.

52

R. D—ta moitu saada firjoittamaan tätä ylös-sanomista wellafirjan alle, sen todistamma me pyhynöstä.

52—58. Waltafirjoja (fullmahtia).

Lain käynnin waltafirja. Waltafirja herra Notariolle R. R., Wynämäen ylistettävässä Kihlakunnan-oikeustossa laillisesti ajamaan ja walmomaan astaani sinne haastetussa jutussa arentimiestä A. P—tä vastaan, pallinnon vaatimuksesta A. P—lle jätetyistä, mutta hänen häwittämistänsä kapineista. Ja olen minä tyyväinen kaikkeen mitä astamieheni tässä kohdassa laillisesti tekee taikka tekemättä jättää. (Paikka ja päivä sekä nimi.)

— Waltafirja tämän omistajalle, Korkeasti Ylistettävään Keisarilliseen Howi-oikeustoon jättämään sisälle wetomus-kirjani R. Raakmannin-oikeuston tuomiota vastaan — päivästä viimeksi kulunutta — kuuta, koskewa — — —, ja oikeuttani Keisarillisessa Howi-oikeustossa sitte edespäinkin walmomaan. Ja olen minä tyyväinen j. n. e.

— Waltafirja herra R. R.—lle herra A—lta Wiipurissa laillisesti hakemaan ulos ja ottamaan vastaan saamiseni, satawiihkymmentä marffaa Suomen rahaa, wellafirjan mukaan — päivästä — kuuta 18—. Ja pidän minä hyvänä kaikki mitä astamieheni tässä asiassa laillisesti tekee taikka tekemättä jättää.

— Astan-ajon waltafirja. Herra A. waltuutetaan tämän kautta herra P—ltä ottamaan vastaan ja minun puolestani kuitaamaan saamiseni, satakahdeksankymmentä marffaa.

— Sittekuin herra A. R. Dulun kaupungissa on antanut tietää, että hän, kohdanneitten wahinkoin tähden, ei kykene maffamaan wellaansa minulle, sekä anonut jotakuta kohtuullista sowingtoa (tinkaa) minun kanssani, niin waltuutetaan herra R. R. minun puolestani keskustelevaan welalliseni kanssa, tekemään sowingnon, ottamaan rahat vastaan ja muutoin tekemään kaikkea mikä edullesne olla taitaa. Ja tunnustan minä kaikki mitä herra R. R. tässä astassa tekee, päättää ja myöntää, woiman ja walfutuksen puolesta yhtä wahwaksi, kuin jos itse olisin sen tehnyt, päättänyt ja myöntänyt.

— Pieni waltafirja. Koska allefirjoitettu tulee lähtemään pitkäälliselle matkalle, niin annan minä täten kirjajälent

(puunkhollarilleni) N. N—lle, jonka tässä alla olevan käsi-alan minä tunnustan hänen omakätiseksensä, rajattoman wallan pitää huolen ja toimen asioistani. Minä teen tämän kautta tietäväksi, että minä pidän kaikki, mitä herra N. N. pois ollessani tekee ja tekemättä jättää, yhtä hyvänä ja otollisna, kuin jos itse olisin sen tehnyt taikka tekemättä jättänyt. Jos herra N. N. näkisi tarpeelliseksi jättää asiaini huolenpidon toisten miesten huostaan, niin tunnustan minä senkin kelvolliseksi, mitä hänen sijaansa otetut miehet minuun nimesäni tekivät. Myös lupaan minä asiamiehelleni, taikka sille, jonka hän sijaansa panee, täyden palkinnon kaikesta kustannuksesta, mikä hänelle taikka heille asiaini tähden tulla taitaa. (Palkka, päivä ja nimi.)

— Koska allekirjoitetun täytyy tautini tähden toimituttaa kipeän-leikkauksen ruumiissani, ja minä sentähden epätietoisesti ajaksi tulen luopumaan asiaini huolenpidosta; niin annan minä täten langolleni, herra N—lle, rajattoman wallan pitää huolen ja toimen kaikkista asioistani, mistä laadusta ne lienevätkin; ja pidän minä hyvänä ja otollisna kaikki, mitä N. tautini aikana minuun puolestani tekee ja tekemättä jättää; luvaten palkita hänelle kaiken tästä tulevan kustannuksen ja wahingon. (Palkka, päivä ja nimi.)

59—64. Ero-todistuksia. (Myös Päästö-kirjoja.)

Herra N. N., joka on palvelnut kaksi vuotta minuun kauppa-konttuorissani, on nyt, omasta pyynnöstään, vapaa etsimään toisen palveluksen. Hän on tällä ajalla hyvin mielikseni toimittanut kaikki tehtävänsä; ja suositan minä häntä jokaiselle niinkuin rehellistä, uskollista, taitavaa ja sukkela miestä, jota taitaan hyödyllä käyttää kaikenlaisiin kauppa-asioihin. (Palkka, päivä ja nimi.)

— Herra N. N., joka kahdena vuotena on pitänyt maarilla kaikkia töitä allanimitetyssä maafartanosssa ja samalla toimittanut kaiken siinä tarvittavan kirjauksen, on tällä ajalla käyttänyt itsensä kiitettävästi, sekä täyttänyt melkollisuutensa niin mielikseni ja todelliseksi edukseni, etten voi olla häntä kaipaamatta. Koska kuitenkin hänen taitonsa ja toimellisuutensa ansaitsevat laajemman ja etuisamman työ-alan, olen minä itse lehoittanut häntä etsimään sellaista, ja on hän sentähden vapaa palveluksestani — päivänä tu-

34

lewata — luuta; ja suositan minä häntä parhaimmasti. (Paikka, päivä ja nimi.)

— Palwelija N. N., joka on ollut vuoden ajan palvelussefani ja tulewana muutto-aikana siitä on vapaa, on tällä ajalla näyttännyt olewansa uuttera, nöyrä, raitis ja rehellinen, eikä ole koskaan antanut minulle erinomaisempaa syytä tytymättömyyteen, jonka tähden hän parhaimmasti suositetaan (on kyllä ollut raitis ja uskollinen, mutta muutoin näyttännyt suuffoutta ja tottelemattomuutta käyttöessään, niin etten juuri taida häntä erinomaisesti puolustella).

— Ujaja N. N. on palwellut minua kolme vuotta ja näyttännyt olewansa rehellinen, kuultainen ja ymmärtäväinen palveluksessaan, warsin hewoisten hoidossa ja kohtelussa. Koska tästä edes en tarvitse enää ajajata, on hän ensi-tulewana muutto-aikana vapaa palveluksestani, ja saan minä suositaa häntä parhaimmasti.

— Neitsy N. N. on palwellut minua köökipiikana kaksi vuotta; on hyvin osaawa ruuan-laittamisessa porwaritalouksille ja ruoka-aineitten ostossa, ja on säädyllisellä ja hiljaisella käyttöessään, kuin myös uskollisuudellaan ja uutteruudellaan woittanut minun täydellisen mieltymykseni. Omasta pyynnöstään on hän ensi-tulewana muutto-aikana minun palveluksestani vapaa ja suositan minä häntä parhaimmasti (on palwellut minua puolen vuotta ja kyllä ollut osaawa ruuan-laitoksessa, mutta on pikaisen ja ynsin luontonsa sekä taipumuksensa tähden palowiinaan ensi-tulewana muutto-aikana vapaa palveluksestani).

— Nengi N. N., joka on palwellut minua aina 1 päivästä marraskuuta mennä vuonna, on ensi-tulewana syksynä vapaa palveluksestani sillä todistuksella, että on käyttännyt itsensä uskollisesti, siwosti ja raittiisti sekä että on maineelleen funniallinen.

65. Köyhyyden=todistus.

Että leskifrouwa N. N. neljän kotona olewan alaikäisen lapsensa kanssa on wähisä waroissa (on köyhä, puutteen alainen); ettei hänellä ole muuta tiettyä tuloa, kuin 00 markkaa, eläkkeenä mies-wainajansa kersantti N—n jälkeen; että käyttöensä on hiljainen ja kiitettävä ja että hän kaswattaa lapsiansa sitä mukaa kuin waransa kannattawat, sen todistawat allekirjoitetut (hänen naapu-

rinsa), jotka tarkoin tuntevat hänen tilaisuutensa. Hän on siis lo-
massa tarpeessa ihmis-ystäväin avusta ja on kyllä osoittama, että
ansaitsee sen avun, mikä hänelle voi annettaa.

66—74. Welka-kirjoja.

Allekirjoitettu tunnustaa täten, että minä talon-isännältä N.
N—Itä olen saanut welaksi satawiiikymmentä markkaa Suomen ra-
haa, jonka summan minä welvoitan itseni N. N—lle maksamaan
takaisin 1 päiw. lokakuuta tänä vuonna, kuitenkin ilman kaswutta.
(Paikka, päivä, sekä welan-ottajan, todistajain ja kirjoittajan nimet.)

— N. N—lle maksaa allekirjoitettu ennen kuuden kuukauden
kuluttua tästä päivästä satakahdeksänkymmentä markkaa Suomen
rahaa, ynnä niille juoksewan 6 prosenttin kaswun kanssa. Rahat
olen saanut, joka wakuutetaan. N. — päivänä —kuuta 18—.

Sanoo: 180 markkaa Suomen rahaa.

N. P.

(Sääty. Sinetti.)

— Welka-kirja intekin kanssa. Maksamatta jäänyttä
kauppasummaa Dikarilan perintömaasta, $\frac{5}{8}$ manttaalia N. pitä-
jässä N. läänissä, jonka maan olen ostanut herra A. N—Itä, mak-
san minä hänelle 6 kuukauden ylösanomuksen jälkeen 000 markkaa
Suomen rahaa, 6 prosenttin kaswun kanssa; ja wakuudeksi tälle
maksulle annan minä hänelle luwan, ilman minua tämän enempää
kuulematta, hakea Rihlakunnan-oikeustossa intekin yllämainittuun
omaisuuteen.

— Welka-kirja pantin kanssa. Glatusmiehelle G. L—lle
maksaa allekirjoitettu, ennen kuuden kuukauden kuluttua, 000 märk-
kaa Suomen rahaa laillisen kaswun kanssa, sitä vastaan, että hän
antaa takaisin N. N—Itä minulle 4 päivänä tammikuuta 1858 an-
netun welkafirjan 000 markasta mainittua rahalajia, jonka nyt G.
L—lle panen panttiin.

— Welka-kirja kauppakaluista. Allekirjoitettu tunnus-
taa saaneensa herra kauppamieheltä N. S—Itä kauppatawaraa 486
Suomen markan edestä, jotka kalut nähtiin hyviksi ja otollisiksi;
ja sitoun minä täten mainitulle herra kauppamiehelle maksamaan
nämät neljäsataa kahdeksänkymmentäkuusi markkaa sillä tavoin, että
puoli maksetaan kahdessa kuukaudessa, ja toinen puoli toisen kah-
den kuukauden ajalla sen jälkeen.

36

— Allekirjoitettu on tänä päivänä herra D. R—ltä ottanut 00 sentneriä Mokka-kahvea, yhteensä 00 Suomen markan edestä, kolmen kuukauden perästä maksettaviksi. Ja lupaan minä siis warmaan maksun 1 päiväksi tulewata heinäkuuta. (Paikka, päivä ja allekirjoitus.)

— Kulkema welka-kirja. Herra N. N—lle taikka häneltä määrätyle maksaa allekirjoitettu ennen kolmen (kuuden, korkeintaan kahdentoisista) kuukauden kuluttua tästä päivästä 00 markkaa Suomen rahaa, 6 prosenttia kaswon kanssa. Rahat olen saanut; joka wakuutetaan.

— Taikka: Setelin omistajalle, taikka: Omistajalle maksaa allekirjoitettu j. n. e., (niinkuin tätä ennemmäinen).

75. Welka-kirja lainatuista tawaroista.

Herra wärjäreimestarilta N. N—ltä olen minä lainaksi saanut seuraawat kapineet, nimittäin: — — —, jotka kalut minä welwoitan itseni 1 päivänä tulewassa elokuussa jättämään takasin samassa kunnossa, missä olen ne ottanut vastaanin, sitouten palkitsemaan kaiken wahingon, mikä niille tulla taitaa. (Paikka, aika ja allekirjoitus.)

76—84. Takaus-kirjoja.

Siitä 000 Suomen markan welasta, jossa N. M. on R. E—lle, menee allekirjoitettu takaukseen, niin että, jos tätä summaa ei saada N. M—ltä hyvällä eikä lain kautta takasin, minä vastaan sen maksusta. (Paikka, aika ja allekirjoitus.)

— Siitä 000 Suomen markan summasta, jonka N. M. welka-kirjan mukaan — päivästä — kuuta tänä vuonna on sitouunut maksamaan R. E—lle, menewät allekirjoitetut, yksi molempain (kaikkein) ja molemmat (kaikki) yhden edestä, täyteen takaukseen, niinkuin omasta welasta.

Muist. 1. Takaus-sitoumukset kirjoitetaan miltei aina welkakirjan alle taikka takapuolelle, näillä sanoilla: Tässä edellä (toisella puolen) wakuutetun welkaran maksusta, 000 markkaa Suomen rahaa ynnä sen kasvusta, menewät allekirjoitetut j. n. e.

Muist. 2. Eroitus on suuri, jos joku menee paljaasen takaukseen, taikka lisää siihen: "niinkuin omasta welasta;" niin myös jos kassi miestä menewät paljaasen takaukseen, taikka lisäävät siihen: "yksi molempain ja

molemmat yhden edestä, niinkuin omasta welasta." Edellisessä tapauksessa tulee welsojan pitää welallisesta kiini, ja sitte takausmiehestä, puolen edestä kummastakin. Edellisessä tapauksessa hän voi pitää kiini kenestä niitä allekirjoitettuja hän ensimmäiseksi tahtoo, koko welan suhteen. — Jos kolme taikka useampia menee takaukseen, niin kirjoitetaan "yksi kaikkein ja kaikki yhden edestä."

— Takaus takausmiehelle. Jos A. N. ei täyteen maksaisi N. N.—lle 8 päivänä tässä kuussa annettu maksakirjaansa 000 Suomen markasta, ja K. T., joka on A. N.—n takausmies, siis häätyisi maksamaan isomman tai vähemmän osan mainittua summaa, sitouvat allekirjoitetut, niinkuin oman welan tähden, palkitsemaan K. T.—lle kaiken wahingon.

— Takaus lain-käynnissä. Kaikista kustannuksesta ja wahingosta, minkä korfiasti ylistettävä Keisarillinen Howi-oikeusto voi welvoittaa N. N.—n maksamaan, hänen pitittäisä wetomistansa hywin ylistettävän Laakmannin (Maastuwan) oikeuston N.—sä tuomiota vastaan 6 päivästä viimekulunutta helmikuuta, jutussa N. N.—n ja A. P.—n välillä, koskewa — — —, menewät allekirjoitetut, yfii molempain (kaikkein) ja molemmat (kaikki) yhden edestä, täyteen takaukseen. (Paikka, päivä ja allekirjoitukset; ja sitte yleisen notarion taikka tuomarin todistus takausmiesten täysi-waraisuudesta.)

— Niistä safoista, 000 markkaa 00 penniä Suomen rahaa, joihin N. N. on tuomittu N.—n pitäjään Kihlakunnan-oikeustolta, päätöksellä — päivästä viimekulunutta —kuuta, sentähden että hän on — — —, menewät allekirjoitetut j. n. e. (niinkuin tätä ennemmäisessä).

Muist. Katso myös N:roa 11.

— Takaus takawarikosta (tawaran panttauksesta). Jos A. P.—lle myönnetään laillinen panttaus häwittämistä vastaan niin suurelle osalle K. T.—n omaisuutta, että se voi wastata wakuudeksi A. P.—llä, maksakirjan mukaan — päivästä —kuuta 18—, häneltä olewalle saamiselle, 000 markkaa Suomen rahaa; menewät allekirjoitetut, yfii molempain ja molemmat yhden edestä täyteen takaukseen kaiken lulun ja wahingon palkinnosta, minkä K. T. tämän takawarikkoon panon tähden voi tulla kärsimään ja itselleen tuomitussi saamaan. Wakuutetaan. (Paikka, päivä ja allekirjoitukset.)

38

joitukset; ja todistetaan tafausmiesten kelmollisuus tuomarilta taikka yleiseltä notariolta.)

— Tafaus kruunun=maan afukkaan edestä. Jos N. N.—lle annetaan laillinen immisfioni N.—n kruunun=maahan N.—n kylässä N.—n pitäjäästä, menewät allekirjoitetut, yffi molempain ja molemmat yhden edestä, täyteen tafaukseen ei ainoastaan maan ruokosta ja woimassa pidosta, waan myös siitä menewäin weroin ja ulostekoin täydellisestä maksusta. (Paikka, päivä ja nimet. Tafausmiesten täysiwaraisuuden todistaa tuomari taikka kruunun=wouti.)

— Tafaus urakka=kaupassa. Jos N. N. urakka=auktionissa, joka ensi=tulewan huhtikuun 5 päivänä pidetään tämän läänin maankonttuorissa, tämän kaupungin kruunun=maassinin korjauksesta (jalkineitten hankinnasta wangeille kruunun wankihuoneessa), jäisi halwimpaan tarjoukseen ja tämä työ (tämä hankinta) hänelle uskottaisiin; niin menewät allekirjoitetut, yffi molempain (kaikkein) ja molemmat (kaikki) yhden edestä, tafaukseen, niinkuin omasta welaasta, ei ainoastaan siitä, että N. N. täyttää mainitun tehtävänsä siinä ajassa ja järjestyksessä kuin hänelle määrätään, waan myös kaikesta wahingosta ja tappiosta, minlä kruunu muutoin hänen huolettomuutensa tähden voi tulla kärsimään: jota paitsi me wielä, jos N. N.—lle ennakolta annetaan isompi taikka wähempi osa urakka=summasta, menemme samanlaiseen vastuusen näistä näin annetuista rahoista, jos niitä, syystä taikka toifesta, tafassin waadittaisiin. (Paikka, päivä ja allekirjoitukset; ja todistetaan tuomarilta taikka yleiseltä notariolta.)

— Tafaus wirtatalon (puustellin) arennista. Jos N. N.—n wirtatalo N. N.—n pitäjäässä, N. N.—n kihlakunnassa ja N. N.—n läänissä, annetaan arennille N. N.—lle, wiideksikolmatta wuodeksi; niin menewät allekirjoitetut, yffi molempain ja molemmat yhden edestä, niinkuin omasta welaasta tafaukseen wahmistetun arenti=kontrahdin asanomaisesta täyttämisestä kairin puolin, wiitenä ensimmäisenä wuotena, eli Puolipaaaston ajasta wuonna 18— samaan aikaan wuonna 18—; josta täten wakuutetaan. (Paikka, ja päivä.)

N. N.

Sääty, asuinpaikka, N. N.—n
maan omistaja.

(Sinetti taikka puumerkki.)

N. N.

Sääty, asuinpaikka, N. N.—n
maan omistaja.

(Sinetti taikka puumerkki.)

Että edellä olewa takauskirja on takausmiehille luettu ja heiltä sisältönsä puolesta hyväksitty, ja että he sen omakätisesti ovat allekirjoittaneet sekä että he muutoin ovat täysivaraiset vastaamaan mitä taanneet ovat; sen todistaa: (Paikka ja päivä.)

Ustjanomainen tuomari taikka yleinen notario.

(Sinetti.)

(Mutta jos tuomari taikka yleinen notario takauskirjaa tehtäisä ei ollut saapuvilla, niin se taitaa oikaaksi todistettaa kahdelta muulta uskottavalta mieheltä, tällä tavoin):

Että edellä olewa takauskirja on takausmiehille luettu ja heiltä sisältönsä puolesta oikaaksi tunnustettu, ja että he sen ovat omakätisesti allekirjoittaneet, sen todistavat:

N. N.

(Sääty ja sinetti.)

N. N.

(Sääty ja sinetti.)

(Mutta tässä tapauksessa on takauskirja vielä varustettava tällaisella todistuksella):

Että edellä nimitetyt takausmiehet ovat täysivaraiset vastaamaan mitä tässä taanneet ovat, sen todistaa: N. N.,

tuomari taikka yleinen notario.

(Sinetti.)

85—88. Rahan nosto-firjoja.

Herra A. B. N—sä teki hywin ja ennen 14 päivän luttua tästä päivästä maksaisi S. N. N—lle 00 markkaa Suomen rahaa, jotka rätinissä välillämme pätevät. (Paikka, päivä ja allekirjoitus.)

— Tämän esin annettaisja teki herra N. N. hywin ja luittia vastaan maksaisi herra N. N—lle 00 markkaa Suomen rahaa, sekä minulta takasin saatavaksi ne rätinkiin panisi, jonka maksun minä suoritan, tämän nostofirjan minulle takasin annettaisja.

— Herra N. N—lle taikka hänen määrättyllensä teki herra A. B. hywin ja, tätä rahan nosto-firjaa vastaan, maksaisi 00 markkaa Suomen rahaa, jotka välillämme laskefirjassa pätevät.

— Tätä rahan nosto-firjaani vastaan teki herra N. N. hywin ja herra N. N—lle taikka hänen määrättyllensä maksaisi 00 markkaa Suomen rahaa, sekä panisi ne rätinkiin tiedon-annon mukaan tältä päiväältä. (Paikka, päivä ja allekirjoitus.)

89—90. Pantti-seteliä.

Minä tunnustan täten, saaneeni herra N. N.—Itä pantiksi yhden kultakellon, jonka hän, wekkafirjassaan 8 päivästä tätä kuuta, sadasta markasta on luvannut minulle pantiksi. Minä welvoitan itseni wiljelemättä säilyttämään ja warjelemaan tätä kultakelloa, joka vastaanotettaissa oli hyvässä voimassa, ja jättämään sen takasin, niinpian kuin saamiseni on maksettu. (Paikka ja päivä sekä allekirjoitus.)

— Allekirjoitettu tunnustaa, että minä, wakuudeksi herra N. N.—lle tämän kuun 8 päivänä annetusta welasta, 00 marffaa Suomen rahaa, olen pantiksi saanut yhden kultasormuksen krysolittikivellä, koristettu 5 isommalla ja 9 pienemmällä todellisella, kullimikkaisi tahotulla, prilljantilla ja 150 markan arwosta; ja yhden kultatootsan — tufaatin painosta ja 300 markan arwosta; jotka kapiineet herra N. N. pani pienoiseen laatikkaan, joka kiinnitettiin meidän molempain siuteilla. Minä lupaan liikuttamatta säilytellä näitä kalliita kaluja ja jättää ne takasin, niinpian kuin welka on umpeen maksettu.

91—92. Wesseliä.

Waasassa 10 p. kesäk. 1865. 600 marffaa hopiassa.

Tätä minun prima (ensimmäistä) wesseliäni vastaan tehkääat hywin ja maksakaat, 14 päivää näyttö-päivästä (à sibt), herra G. Barmiaiselle eli Orderille (hänen määrätyllensä) kuusisataa hopiomarffaa. Mainittu summa on saatu kaluissa, ja pankaat se lukuuni tämän päiväisen adwiisin (firjeen) mukaan.

J. Mustonen

N. Hartman.

Soensuussa.

Kokkolassa 35 p. kesäk. 1864.

500 hopiomarffaa.

Tästä minun yksinäisestä (solo) wesselistä maksan minä kuuden kuukauden ajalla J. N. Palinille taikka Orderille wiisifataa hopiomarffaa. Summa saatu tawaroina.

Minä itse, missä hywin minä

K. Kinnunen.

maksupäivänä tawataan.

93—98. Todistuksia vastaanotetuista kaluista.

Tehtaan isännältä N. N—Itä on allekirjoitettu ottanut vastaan yhden herra N. N—lle päällekirjoitetun, sinetityn paketin, jossa sanotaan rahaa olewan (jonka sisältö on minulle tuntematon), ja lupaan minä, * kaupunkiin päästyäni, sen hänelle jättää.

— Talon-isännältä N. N—Itä olen minä allekirjoitettu ottanut vastaan seuraavat lainkäyntiin hänen ja N. N—n välillä kuuluvat kirjat, jotka koskivat — — — —, nimittäin: j. n. e.

— Herra kruunun-moudilta N. N. on allekirjoitettu ottanut vastaan sata marffaa Suomen rahaa, wietäwiski työmiehelle N. N., matkatesfani N. kaupunkiin.

— Herra yli-oppilas N. N. on minun talteeni jättänyt arvon, joka on lufittu meidän molempain sineteillä, ja jossa hänen sanansa mukaan pitäisi olla miehenpuolen pitowaatteita.

— Herra N. N—Itä olen minä tänäpäänä ottanut vastaan yhden herra N. N—Itä hänelle ulosannetun welfakirjan 000 marffasta Suomen rahaa, hakeakseni lain lautta tätä summaa ulos herra N. N—n puolesta.

— Herra N. N. on antanut minulle asiaksi seuraawaisten hänen kauppaluinsa myymisen, nimittäin: — — —; ja olen minä nämät kalut ottanut vastaan, welwoittain itseni tekemään niistä 0 kuukauden perästä tilin taikka myös jättämään ne takasi.

99—100. Tiedonanto-todistuksia.

Tänä päivänä on minulle annettu yksi talon-isännältä N. N—Itä forfian-arwoiseen Kumeröörin wirastoon N—n läänissä sisälle jätetty hakemus welwoituksestani welfakirjan mukaan maksamaan N. N—lle 400 marffaa; josta minun tulee, päällekirjoitetun päätöksen mukaan — päivästä wiimekulunutta —kuuta, kahdeksan päivän ajalla tästä eteenpäin 00 markan sakon haastolla, kirjallisen selitykseni antaa. (Paikka, päivä ja allekirjoitus.)

— Torpparin N. N—n läsnä-ollessa on allekirjoitettu Kihlakunnan lautamies tänä päivänä jättänyt S. W—lle paperit, koskewat niitä walituksia, jotka J. N. forfiasti ylistettävään Hovi-

42

oikeustoon Turussa on tehnyt N—n pitäjään Kihlakunnan-oikeus-
ton — päivänä —kuuta mennä vuonna annetusta päätöksestä, ju-
tussa, joka koskee — — —, joista valituksista S. W—n pitää,
Keisarillisen Hovi-oikeuston papereihin kirjoitetun pöytäkirjan ulos-
otteen mukaan — päivästä: viimekulunutta —kuuta, — päivän
ajalla tästä eteenpäin 00 markan sakon haastolla, kirjallisen seli-
töksensä antaa ja valituskirjat samalla tafasin jättää. Wakuntetaan.
N. — päivänä —kuuta 18—. N. N.

Kihlakunnan lautamies.

Todistaa: N. N.

101. Asiapaperein kuoletus.

Koska pitäjään seppä N. N., minun erittäin antamani kuitin
mukaan, on maksanut minulle weskakirjan mukaan — päivästä —kuuta
olewan weskansa, 800 markkaa Suomen rahaa; mutta mainittu
weskakirja on minulta kadonnut, niin etten ole tainnut sitä jättää
hänelle tafasin; niin se täten voimansa ja waiikutuksensa puolesta
kuoletetaan, lienee kenen hallussa hyvänsä. (Paikka, päivä ja alle-
kirjoitukset.)

102—108. Kuittia.

Ne kassataa markkaa, jotka pyhymestari A. 1 päivänä viime-
kuluneessa huhtikuussa sai minulta lainaksi, owat tänä päivänä
umpeen maksetut. Kuitataan.

— Herra A. on tänäpäpäni maksanut ensimmäisen wuosi-neljän-
neksen hyöryn niistä huoneista, joita hän kartanossani asuu, 00
markalla Suomen rahaa; joka täten kuitataan.

— Herra A—Ita olen minä tänäpäpäni saanut loppu-liswiitin
koko ajasta, minkä olen hänen työssään ollut, niin ettei minulla
ole häneltä enää mitään saamista; joka kuitataan.

— Herra A. on tänäpäpäni maksanut minulle kolme kuukautta
tätä ennen hänelle annetun rätingin minun tekemistäni raatari-
töistä, sadalla kuudellakymmenellä markalla, jotka siis täten kui-
tataan.

— Herra A. on tänäpäpäni maksanut minulle 00 markkaa Suo-
men rahaa, lyhennykseksi maksullensa minulta rätingin nojaan ote-
tuista kauppa-tawaroista; joka kiitollisesti kuitataan.

— Pieni kuitti. Herra A. on tänäpäpä maffanut minulle jäännöffen welastansa otetuista kaluista 00 markalla; ja koska hän tulee muuttamaan pois näiltä main ja on halunnut minulta yleistä kuittia, niin tunnustan minä täten, että hän täydelleen on maffanut kaiken kalun, minä hän minulta on saanut, niin ettei hän ole minulle missään welassa; joka kuitataan.

— Keskinäinen kuitti. Allekirjoitettuihin välillä owat kaikki asiat tänä päivänä lopetetut ja keskinäisesti suoritettut, niin että meillä allekirjoitettuun päivään asti ei ole mitään toisiltamme saamista, eli ettemme ole mitään toisillemme welkaa. Jos joku tätä päivää vanhempi astakirja vielä löytyisi, joka osottaisi toisen saamista taikka welkaa toisellensa, tämän tänä päivänä tapahuneen kirjan-waihdon jälkeen, niin se woimansa ja waikutuksensa puolesta kuoletetaan.

Muist. Kuitit kirjoitetaan aina samalle paperille, jolla itse kuitilla warustettava asiakin on, saati paperi käsillä on. Welkakirjaan ja rätinkiin pannaan waan sanat: "Maffettu, joka kuitataan," ynnä paikan, päivän ja allekirjoituksen kanssa.

109—110. Talle-todistuksia lain-käynnissä.

Keisarilliseen Turun Howi-oikeustoon aiwottuihin walitusten wuoksi talletaan täten Waasan läänin maa-räntteriin ne sakot, 00 markkaa Suomen rahaa, joihin Kihlakunnan-oikeusto Lahelan pitäjäässä päätöksellä 6 päivästä viimekulunutta elokuuta on minun tuominnut luullusta metsänwarlaudesta; josta kuittia anotaan. Waasasta — päivänä — kuuta 18—.

Muist. Kuin sakot näin räntteriin talletaan, jätetään sinne talletodistuksesta kaikki kappaletta, jotka muutoin owat yhtäpitävät; paitsi että siihen, joka jää räntteriin näitten sanain sijaan: "josta kuittia anotaan," kirjoitetaan: "josta tämä kantakirjaksi annetaan."

— Saadakseni Keisarillisesa N—n Howi-oikeustossa aikuisesti maffetun wetomukseni N—n kaupungin Raastuman-oikeuston 6 päivänä viimekulunutta helmikuuta annettua tuomiota vastaan, welka-asiassa N—n ja allekirjoitetun välillä, talletaan täten herra A. N—n tykönä 00 markkaa 00 penniä Suomen rahaa, ynnä juosneen kaswun kanssa, joka on luettu 5 päivästä elokuuta 1862 tähän päivään asti, eli yhteensä 00 markkaa 00 penniä, jotka Raastuman-oikeusto mainitun tuomion kautta on welwoitta-

44

nut minun N. N—lle maksamaan; josta kuittia pyydetään. (Paikka ja päivä.) N. N.

(Edellä mainitut 00 markkaa 00 penniä ovat allekirjoitetun tykönä ylläsanotussa tarkoituksessa talletetut; joka täten todistetaan. (Paikka ja päivä.) N. N.

(Sääty.)

(Todistetaan tuomarilta taikka yleiseltä notariolta.)

111. Peru= (Pesiä=) kirjoitus.

Wuonna 1864 16 päivänä marraskuuta toimitettiin laillinen perukirjoitus talon-isännän Sifacki Urposen jälkeen, joka kuoli 20 päivänä viime syyskuuta ja jätti jälkeensä lesken Maria Heikin-tyttären sekä 3 hänen kanssansa sitettyä lasta: poika Tuomas, 22 vuotias ja itse nyt saapuvilla, sekä tyttäret Maria, olewa naimisissa saapuvilla olewan talon-isännän Juho Pellisen kanssa, ja Liisa, 20 vuotinen ja naimaton, jonka etua oli walwomassa isänpuolinen sukulaisensa, kuudennusmies Pietari Toiwari; ollen myös saapuvilla poika Jermo, wainajan ensimmäisestä naimisesta.

Leski waadittiin ilmoittamaan pesän sellaisena kuin se oli miehensä kuolinhetkellä ja esiti antamaan kaikki kuolinpesää koskevat kirjat ja paperit, joka tapahtui seuraawalla tavoin:

	Suomen rahaa	
	M.	p.
Kiinteistö.		
Perintömaa Sawouranta N:o 1 Toiwarilan kylässä Mäntysalmen pitäjäästä, 1/2 manttalia, jonka wainaja on viimeisen naimisensa ajalla saanut	—	4000
Srtainisto.		
Puhdasta rahaa:		
Sopiata	280	
Bankin seteliä	300	
Waskea	20	
j. n. e.		
Siirretään	—	4600

	Siirretty		
		4600	
Kultaa:			
1 kultaformus	24	—	
1 kultaneula	12	—	36
j. n. e.			
Hopiata:			
10 ruokalusikka	120	—	
12 teelusikka	48	—	
1 pifari	80	50	
1 merivahainen piippu hopia-pehlineen	32	—	280 50
j. n. e.			
Waskea:			
2 waski-lattilaa	20	—	
6 waskista lynttilä-jalkaa	12	—	32
j. n. e.			
Walurautaa:			
3 feittopataa	6	—	
1 pesupata	4	—	10
j. n. e.			
Tinaa:			
1 lautanen	2	—	
6 lusikka	2	40	
1 lynttilä-jalka	1	—	
1 kappusta	—	80	6 20
j. n. e.			
Rautaa:			
5 kirmestä	4	—	
10 wifatetta	24	—	
10 sirppiä	10	—	
3 puukkoa	2	14	
12 pöytäweistä	10	50	
12 kahvelia	10	50	61 14
j. n. e.			
Puukaluja:			
24 maitopyttyä	12	—	
6 kormoa	6	50	
Siirretään	18 50	5025	84

46

	Siirretty	18 50	5025 84
6 pohdinta		12 80	
1 wisluu-kone		30 10	61 10
j. n. e.			
	Pitomaatteita:		
2 farkataffia		12 50	
3 farkahousut		10 —	
1 merkamekko		40 —	
3 paria saappaita		32 —	94 50
j. n. e.			
	Huonekaluja:		
3 pöytä		12 60	
6 karmitoolia		6 —	
1 sohva		16 —	
2 sänky		12 80	47 40
j. n. e.			
	Elin-aineita:		
10 tynnyriä rukiita		200 —	
1 " herneitä		26 —	
1/2 " papuja		12 —	238 —
j. n. e.			
	Ujo- ja työkaluja:		
2 käärnyt		64 —	
1 keesit		150 —	
2 ajorekeä		9 80	
1 sahrat		20 —	
1 karki		18 —	38 —
j. n. e.			
	Kirjoja:		
1 kirjikirja		3 —	
1 katekismus		1 —	
1 raamattu		8 —	12 —
j. n. e.			
	Saamista:		
Pietari Saarelalta		75 30	
Siltawouti Kiljuselta		90 —	
Nimisies Karjuselta		150 —	315 30
	Siirretään	—	5832 14

	Siirretty	—	—	5832	14
Epävakain saaminen:					
Entisen nimismiehen leskeltä		—	—	50	—
	Kaikki kalu	—	—	5882	14
Maksettavia:					
Lääkäriin palkka		20	—		
Lääkkeet apteetiin		10	—		
Palkkolisten maksamattomat palkat		80	—		
Tämän vuotinen kruununvero		40	—		
Antti Huhtaselle velkaa		40	40		
Pojan Jermon äitin-perintö, korkoneen 10 wuo- delta		2008	—		
Toimitusmiesten palkka		12	—		
Waiwaisten osa, $\frac{1}{8}$ sadannesta kaiken kalun summasta		7	34		
	Kaikki maksut	—	—	2027	34
	Säännös	—	—	3854	80

Wiimeksi ilmoitettiin wainajan ei määränneen erinäistä huonenlahjaa waimollensa, waan testamentilla lahjoittaneen wämyllensä Jelliselle 1 waskikattilan, 00 leiwiskän painoisen, j. n. e., jotka kaikki ovat otetut edellä olemaan kirjoitukseen.

Että tämä kuolinpesä ja sen maksettawat ovat oikein ilmoitetit, mieswainajani kuolinhetkellä olleessa tilaisuudessaan, ja etten nähintäkään ole tahallani peittänyt eli jättänyt pois; sen wakuutan minä walallisella welwoituksella. Sawonrannassa kuin edelläpäin.

Maria Arponen.

Tässä perukirjoituksessa olivat allekirjoitetut saapuwilla:

Tuomas Arponen.

Juho Pellinen.

Jermo Arponen.

(puumerkki.)

(puum.)

(puum.)

Pietari Arponen,
tätären Liisan puolesta.

(puum.)

Että näin on ilmoituksen mukaan tarkoin kirjaan pantu ja arwosteltu, todistawat: Paikka ja päivä niinkuin edelläpäin.

N. N.

N. N.

N. N.

Perukirjoitus- ja arwiomiehet.

112. Perintö-jako.

Buonna 1864 11 päivänä tammikuussa toimittivat allekirjoitetut sitä warten walitut uskotut miehet laillisen perintö-jaon lautamiehen Antti Tietäväisen jälkeen Tietävälän kylästä Ilomanksin pitäjästä, joka oli kuollut 24 päivänä heinäkuuta viime vuonna ja jälkeensä jättänyt lesken Elsa Tiilonen sekä kolme hänen kanssaan sitettyä lasta: poika Gerikki, laillisessa ijässä, ja tyttäret Sofia naitu Pietari Tujulaiselle Tujulassa, ja Helena-Kristina, 10:nellä vuodella, sekä neljä lasta entisestä naimisestaan kuolleen waimonsa Maria Hiltusen kanssa: pojat Paawo ja Nikoteemus, laillisessa ijässä, ja tyttäret Annetta, ijältä 27, ja Amalia, ijältä 16 vuotta molemmat naimattomat. Toimituksessa saapuvilla olivat: leski Elsa Tiilonen, pojat Gerikki, Paawo ja Nikoteemus, tytär Annetta sekä tyttären Sofian mies Pietari Tujulainen, tyttären Helena-Kristinan puolesta hänen setänsä, sahan-isäntä Lauri Tietäväinen ja tyttären Annetan puolesta enonsa, talon-isäntä Reinholtti Hiltunen.

Jaon perustukseksi tuotiin esin kirjat viime lokakuun 6 päivänä toimitetusta perunkirjoituksesta Antti Tietäväisen jälkeen, sekä perunkirjoitus ja perintöjako hänen ensimmäisen waimonsa Maria Hiltusen jälkeen, jonka kuoltua tyttärien Annetan ja Amalian perintösuminnon mukaan on jäänyt isän pesään, arviolta 600 markkaa kummallekin, ilman kaswutta isältä hallittawaksi tyttärensä holhomiseksi ja kaswatukseksi, mutta pojat Paawo ja Nikoteemus ovat äitinsä perinnön nostaneet. Myös annettiin esin wainajan eläessään 2 päivänä elokuuta 1847 tekemä ja kuoltuaan oikeustossa laillisesti walvottu testamentti, jolla hän pojille Paawolle ja Nikoteemukselle on panettanut kummallekin 120 markkaa, jotka ovat saami sena Soopi Paarmalta ja miehen erinäisestä osuudesta otettawat ilmoitettua myöskin, ettei Antti Tietäväinen waimollensa Elsa Tiiloselle ole wiskiä huomenlahjaa määrännyt, josta syystä perilliset lupasivat nyt sen irtaimesta tavarasta, ruvettiin toimitukseen ja tapahtui se seuraawalla tawoin:

Perunkirjoituksen mukaan ovat jällelle jääneet tavarat seuraawaiset:

		M.	p.
Kiinteistö.			
Perintömaa Harmala, Vuorikosken kylässä, josta vainaja on viimeisessä naimisessaan ostanut $\frac{2}{3}$, ja $\frac{1}{3}$ osa langennut Elsa Ti- loselle perinnöksi vanhempainsa jälkeen. Ar- wattu Suomen markkaan	—	6000	—
Irtaimisto.			
Rahaa	—	100	—
Sopiata:			
O kappaletta ruokalustoita	20	—	—
O — ” teelusikoita	8	—	—
j. n. e.	12	40	—
Messinkiä, erittäin lueteltuna	—	20	—
Ruparia Rautakaluja Sekalaisia talon tarvekaluja }	—	400	—
Ulkona olevia saamista:			
Pietari Tavilta	500	—	—
Joopi Paarmalta	60	—	—
Esleri Tihwerältä	140	700	—
Epävakainen saaminen loismieheltä Kaarle Soinilta	—	150	—
Kaikki yhteen Suomen markkaa	—	7410	—
Tästä otetaan perukirjoitukseen merkitty velka ja kirjoitus-palkat sekä tytärtien Annetan ja Amalian äitin-perintö, joka maksetaan osaksi pesästä ja osaksi Pietari Tavilla olevilla ra- hoilla; yhteensä	463	70	—
Jakomiesten palkka, $\frac{1}{2}$ sadannes kaikista ta- warasta, epävakaisen saamisen luettua pois	36	30	500

Kaawa-kirja.

 $\frac{1}{2}4$

Lesken etu-osan irtaimesta eroitettua, jaettiin muu irtaimisto, josta leski arvan jälkeen sai osuuden N:o 2, ja muut perilliset osuudet N:o 1 ja 3, tavalla kuin seuraa:

Tako:	Kiintiästä		Irtaimesta	
	M.	p.	M.	p.
Leskelle Elsa Tiiloselle tulemata:				
Peritty $\frac{1}{3}$ kiintiästä	2000			
Etu-osaksi pesän varoista irtaimessa, jota tekevät 910 markkaa, eroitettuin pois $\frac{1}{20}$ osa seuraavina tavaroina:				
00 ruokalusikka 20: —				
00 teelusikka 4: —				
00 pään-alaišta 6: 50.				
j. n. e. 15: —	—	—	45	50
Naima-osaksi $\frac{2}{6}$:sta yhteisestä $\frac{2}{3}$:sta kiintiästä, joka tekee $\frac{2}{9}$ koko maasta . .	1333	$33\frac{1}{3}$		
Ja irtaimesta osuus N:o 2, tavaroina:				
0 teelusikka 2: —				
1 pöytä 3: —				
1 härkä 20: —				
Epävakaisesta saamisesta Kaarle Soinilta 50: —				
j. n. e. 213: $16\frac{2}{3}$.	—	—	288	$16\frac{2}{3}$
Suomen-lahjaksi miehen puhtaasta osuudesta kiintiässä ja irtaimessa, tekevä yhteensä 3,243 markkaa, saa leski $\frac{1}{20}$ osan, joka eroitettiin osuuksista N:rot 1 ja 3 seuraavaisesti:				
1 kaapi 5: —				
1 amme 2: —				
j. n. e. 155: 15.	—	—	162	15
Kaikki yhteensä	3333	$33\frac{1}{3}$	495	$81\frac{2}{3}$

Perillisten välillä jaettavaksi jääpi niin- muodoin:				
Kiintiässä $\frac{4}{9}$ maasta . . . 2666: $66\frac{2}{3}$.				
Srtaimessa . . . 414: $18\frac{1}{3}$.				
Josta testament- ti eroitetaan 60: — 354: $18\frac{1}{3}$.				
Kaikki yhteensä 3020: 85.				
Pää-osuuksiin N:rot 1 ja 3 jäänyt irtai- mistto jaettiin nyt 7:mään yhtä suu- reen osaan, jotka arwan vedettyä yn- nä kiintiän kanssa jaettiin:				
Pojalle Paawolle:				
Kiintiästä omaisuudesta $\frac{4}{63}$ osaa maasta	652	$83\frac{1}{2}$		
Srtaimesta jako-osa N:o 5 tavaroina:				
1 hevonen 10: —				
j. n. e. 20: $59\frac{3}{4}$.				
Epäwakaisesta saamisesta Sot- nilta 14: $28\frac{4}{7}$.				
Testamentti $\frac{1}{2}$ Joopi Paar- man velasta 30: —	—	—	74	$88\frac{1}{3}$
Pojalle Nikoteemulle:				
Kiintiästä omaisuudesta $\frac{4}{63}$ osaa maasta	652	$83\frac{1}{2}$		
Srtaimesta jako-osa N:o 1 tavaroina:				
1 reki 2: —				
j. n. e. 28: $59\frac{3}{4}$.				
Epäwakaisesta saamisesta Sot- nilta 14: $28\frac{4}{7}$.				
Jän testamentti $\frac{1}{2}$ Joopi Paarman velkaa 30: —	—	—	74	$88\frac{1}{3}$
Pojalle Gerikille:				
Kiintiää omastoa $\frac{4}{63}$ osaa maasta . .	652	$83\frac{1}{2}$		

Irtaimesta jako-osa N:o 3 tavaroina:					
1:det työlärryt	1: 50.				
j. n. e.	— —				
Epävakaisesta saamisesta	14: 28 ⁴ / ₇ .	—	—	74	88 ¹ / ₃
Dytär Aunetalle samate		652	83 ¹ / ₂	74	88 ¹ / ₃
Dytär Amalialle samate		652	83 ¹ / ₂	74	88 ¹ / ₃
Dytär Sofialle samate		652	83 ¹ / ₂	74	88 ¹ / ₃
Dytär Helena Kristinalle samate		652	83 ¹ / ₂	74	88 ¹ / ₃

Jaon tällä tavalla toimitettua, ottivat perilliset ja heidän edusmiehensä jokainen osuutensa irtaimessa, mutta kiintiästä omastosta, joka vastaiseksi olisi jääpä lesken hallittavaksi, vaan joka nyt aikoo myydä sitä osansa Gerikille, tahtoivat muutkin perilliset suostua samanlaiseen sowingtoon.

Edellä kirjoitetussa perintö-jaossa olemme saapuvilla olleet, Tietävälässä.

Elsa Tiilonen.	Paawali Tietäväinen.
Nikoteemus Tietäväinen.	Gerikki Tietäväinen.
Pietari Tujulainen.	Lauri Tietäväinen, Helena Kristinan puolesta.
Auneta Tietäväinen.	Reinholtti Hiltunen, Amalian puolesta.

Näin toimitetiksi todistawat:

N. N.

N. N.

113. Käsitöyläis-rätinki.

Herra Kapteeni E. J. Partanen.

Debet (velkaa).

1860		Hopia		M.	p.	M.	p.
Tammik.	10	An.	1 tussina petfatuita rottinki- tooleja à 7 m.	84	—	—	—
"	"	"	1 pelipöytä	16	—	100	—
Helmik.	5	An.	1 petfattu koirunen soffa .	—	—	50	—
Suhtik.	28	An.	1 mahonkinen piironki . .	150	—	—	—
"	"	"	1 petfattu koirunen komuuti	16	—	166	—
Hopia markkaa				—	—	316	—

Maksettu. Kuitataan.

Dulusta 5 p. toukokuuta 1865.

S. Lintunen.

114. Kauppa-rätinki.

Herra Kasimestari A. R. Tienen.

Debet.

1864		Hopia		Marff.	p.
Toukok.	16	An.	1 kymmenen W:n painoinen stan- finflu à 48 p.	4	80
"	"		6 W woita à 60 p.	3	60
"	"		3 W lohja à 36 p.	1	8
"	"		10 W kynttilöitä à 80 p.	8	—
"	"		1 nelikko silahloita	6	—
Summa				23	48

Kuopiossa 2 p. elok. 1865.

R. Moilanen.

IV. Kirjeen-waihtoa.

115—124.

Ryhmys jonkun warallisuudesta.

Luottamuffessa hywäntahtoisuuteenne, jolla aina olette kohdeleet minua keskinäisissä asioissamme, ja koska minulla ei ole ketään toista kuin Te, jonka tykö taitaisin nykyisessä asiassani kääntyä, rohkenen minä pyytää Teitä olemaan hywä ja antamaan minulle tiedon, pidetäänkö herra N. N—ää, joka taitaa olla naapurinne, warakkaana miehenä ja kelpo maksajana. Hän on nimittäin tilannut minulta ison joukon ruokakaluja, ja lupaa vielä wastakin ustimat ferrat tilata minulta, mutta tahtoo vuoden pitkää welfa-kauppaa. Minä en tunne häntä ja hän on sattumoisin tullut kääntymään minun puoleeni, fittekuin se, jonka kanssa hän ennen teki kauppaa, nykyjään kuoli. Koska hänen tilaamansa tawarat kohta owat lähetettävät enkä minä millään muotoa tahtoisi päästää luotani näin arwokasta ostajaa, saati hän waan on hywisä waroissa, niin pyydän Teitä tekemään hywin ja ensi postissa antamaan minulle tiedon siitä. Kaikella kunnioituffella: N. N.

Tilaamis-kirjeitä.

Waasasta 10 p. elok. 1865.

Herra Kaarle Lindqwist Kristiinassa.

Teidän hintalistanne johdosta pyydän minä teitä höyrplaiwassa Suomi lähettämään minulle seuraawia teokfianne:

100 nauloa wahwaa ja tasaišta Englannin pohja- eli anturanahkaa.

100 naulaa tasaišta ja hywin walittua päällisnahkaa.

40 kappaletta tasaišta ja wahwaa waffinahkaa.

100 " aiwan ehjää ja pehmiää waffin-nahkaa.

Kalukirjan hinnan olen minä, tawarat tänne saatuani, lähettävä teille puhtaassa rahassa, jonkatähden luen itselleni hywäksi (wedän hinnasta pois) 6 %, jotka hintalistassa owat lumatut, kuin makso kohta tapahtuu. Minä toiwon, että lähettätte minulle niin kelmollista nahka-kaluja, että edeskinpäin tekisi mieleni tilaamaan Teiltä nahka-tarpeeni.

Kunnioituffella:

N. J. Paulin.

Kristiinasta 8 p. syysk. 1865.

Kirjeenne johdosta 10 päivästä viime elokuuta olen minä Teille lastannut höyrylaiwaan Suomi ne tilatut nahka-tavarat. Toisella puolella oleva faktura (kalulista) antaa teille tarkemman tiedon laikesta. Fakturan summan, 000 markkaa, olen minä firjoissani pannut maksettavaksenne. Toivoen Teidän tulewan tyytyväiseksi näihin nahkoihin, olen minä aina valmis toimittamaan kunnioitetuita tilauksianne.

Kunnioituksella:

K. Lindqvist.

Waasasta 19 p. lokak. 1865.

K. Lindqvist Kristiinassa.

Kunnioitetun kirjeenne 8 päivästä viime syyskuuta ynnä siihen suljetun kalulistan nahkatararoista olen saanut. Eilen tulivat tavaratkin höyrylaiwassa Suomi satamaamme. Kaikki tarkein tutkittuani, olen muihin hyviin tyytyväinen, mutta armattavasti on epähuomiosta 30 huonompaa ja vajawampaa nahkaa sekaantunut joukkoon. Tässä sisälletty todistus osoittaa tarkemmin niiden vajawaisuudet. Minun ei käy ottaa niitä kalulistassa määrättyyn hintaan, jonkatähden olen panettanut ne Itseänne warten rakkihuoneesen, ja pyydän Teitä antamaan minulle tiedon, mitä niitten kanssa pitää tehtämän.

Hyväksi katsottuin nahkain hinnan 000 hopyomarkkaa saan minä kunnian tässä Teille lähettää. Vajawain wafilan-nahkain hinnan ja niitten tähden tulleet kustannukset, yhteensä 00 markkaa, olen minä ottanut pois fakturan summasta, ja pyydän Teitä suosiollisesti firjoittamaan nämät summat rätinkini saamisiin.

Kunnioituksella:

A. J. Paulin.

Pietarisaaresta 25 p. kesäk. 1860.

Herra A. P. N. N - sä.

Kirjeeni 15 p:stä tässä kuussa on tullut käsiini, ja minä olen määrättyllä ajalla toimittawa siinä tehdyn tilauksenne.

Suorittaakseni welkaani, joka on maksettawa 1 p. heinäkuuta, lähetän nyt 320 markan arwoisen rahan nosto-lipun, K. Helinin maksettawa 3 päivää näyttämisen jälkeen, ja pyydän Teitä panemaan sen minun saamisiin.

Jos Teillä vielä on samanlaisia mahonkipuuta ja samaa lajia jakaranda-laukkuja kuin ne, joita ennen olen Teiltä saanut, niin olkaat hyvä ja lähettäkäätkä ensi tulilaiwa-tilaisuudella minulle 12 kuutiojalkaa mahonkipuuta ja 2 tolttia jakaranda-lautoja, ja welko-
kaat minua rätingeisfänne niitten hinnasta.

Ystävällisesti:

R. A. Eklund.

Muistutus-firjeitä.

Mlewä-mielinen herra Assessorin ja Ritari!

Herra Assessorin ei ole moneen aikaan tilannut minulta mitään. Minä saan siis täten sulkea itseni vieläkin herra Assessorin suosittoliseen muistoon, wakuuttaen, että minä nyt niinkuin ennenkin olen kaikella rebellisyydellä ja tarkkuudella toimittawa herra Assessorin tilaamat kalut.

Jos ennen antama rätingini herra Assessorin entisistä tilauksista, tekewä 400 markkaa 60 penniä, olisi kadonnut, saan minä kunnian tähän liittää uuden rätingin, ja olen alati suurimmalla kunnioituksella

Herra Assessorin ja Ritariin

nöyrin palvelija:

N:stä 3 p. helmik. 1859.

A. S.

Mlewä-mielinen herra Assessorin ja Ritari!

Koska herra Assessorin nyt sattuu olemaan näillä tienoin, saan minä tässä lähettää herra Assessorille ulosotteen herra Assessorin rätingistä minuun tykönäni, jommoisena se oli 31 p. jouluk. 1858 ja jommoisena se vielä tänäkin päivänä on, näyttävä herra Assessorin olewan minulle welkaa 400 markkaa 60 penniä. Jo 3 p. mennyttä helmik. lähetin minä herra Assessorille samanlaisen ulosotteen. Minun poikani tuopi herra Assessorille tämän firjeen; minä olen käskenyt hänen odottaa herra Assessorin wastauستا. Minä pyydän herra Assessoria, hymäntahtoisesti wahwistamaan tämän rätingin, maksettawaksi kahden kuukauden perästä, sillä minä en saata siirtää sitä wahwistamattomana tämän wuotiseen pääfirjaan.

Mlewä-mielisen herra Assessorin ja Ritariin

nöyrin palvelija:

N:stä 6 p. huhtik. 1860.

A. S.

Olewa-mielinen herra Asjesori!

Koska poikani toisna päivänä lähetettiin takasin ilman vastauksetta, täytyy minun tänä päivänä lähettää postin kautta vieläkin yhden ulosotteen usein mainitusta rätingistä, jommoinen se oli 31 p. jouluf. 1858 ja sisältämä saamisent, 400 marffaa 60 penniä, pyytäen saada sen ensi postissa takasin, wahvistettuna. — Syy tähän näin pyydettyyn wahvistukseen on se, että minä tällä tavalla vielä tahtoisin wälttää wästenmielistä welkomista oikeuden kautta.

Kunnioituksella:

N:sfä 8 p. huhtif. 1860.

N. S.

Maksun lähetys
muistutus-kirjeen saatua.

Herra N. N. N:sfä.

Minä olen hyvin pahoilla mielin, että olen syynä kunn. Herran muistutus-kirjeesen 1:stä päivästä tässä kuussa. Syynä maksun wiivymiseen ei kuitenkaan ole mikään huolimattomuus puoleltani, vaan se yleinen rahan puute, joka polkee ja hämmentää kaiken kauppalikkeen täällä ja tekee, etteivät saamiseni, jotka jo ai-koja sitten olisivat olleet maksettawat, vielä ole tulleet käsiini. Samat syyt estävät minua nytkin maksamasta kunn. Herralle koko welkaani; minä lähetän nyt kuitenkin 300 marffaa; jäännös 100 marffaa 60 penniä koetan minä saada lähetetyksi kunn. Herralle 14 päivän kuluessa.

Kaikkella kunnioituksella:

N:sfä 25 p. huhtif. 1860.

L. J. P.

Herra N. N. N:sfä.

Kunnioitettawan Herran kirjeen 25:stä p. mennyttä kuuta olen saanut; mutta minun täytyy, walitettawasti kyllä, wastata, etten nytkään kykene maksettawaani suorittamaan, waikka se jo 3 kuukautta tätä ennen olisi pitänyt tapahtua. Pitkällinen sairaus, josta juuri ikään olen wähän tointunut, on estännyt minun itse hoitamasta kauppalikkettäni. Minä pyydän, että k. H:ra hywän-tahtoisesti vielä odottaifi yhden kuukauden, ja tohdin wakuuttaa, että minä sen kuluessa lähetän k. H:lle suurimman osan saamisestanne, ja kohta jälkeen mitä sitte vielä puuttuu.

Toiwoen suosittolista myöntymistä tähän anomukseeni olen minä suurimmalla kunnioituksella Teidän

J. A.

V. Julkisia Tiedon-antoja.

125—137.

Tehtaan herra A. T. ja kauppaneiehen G. J:n sekä sen rak-
kaan puolison, rouwa G. N:n tytär, mamselli U. J., vihityt N:stä
16 p. syysk. 1863.

— Merikapteeni A. N. maipui levollisesti viimeiseen uneensa
N. nimisellä tiluksellaan N:n pitäjässä, 14 p. syysk. 1862, 46
vuoden iässä; joka sukulaisille ja tuttaville tiedoksi annetaan.

— Tullin-tarkastaja S. M. maipui levollisesti kuoleman uneen
N:stä 19 p. elok. 1863, kello 10 e. p. p., 56 vuoden, 5 kuukau-
den ja 12 päivän iässä, puolison, 8 lapsen ja 2 lapsenlapsen mur-
heella kaimattawaksi; joka (vainajan omasta tahdosta) ainoastaan
täten sukulaisille ja ystäville tiedoksi annetaan.

— Allekirjoitettu, joka tänä päivänä on avannut rihkama-
kaupan ison torin partaalla tässä kaupungissa, on parhailla la-
jeilla varustettu, ja saan minä syvimällä kunnioituksella tarjos-
tella palvelustani kaikille, jotka haluavat hyviä ja kunnollista ta-
warbita. Minä olen siitä ahkeroitsewa, että niin hintain kuin wilk-
kaan suorituksen sekä minulle uskottuin astain rehellisen toimituksen
puolesta tydyttäisin kaikki kohtuulliset vaatimukset.

— Eräs kunniallinen pappilan herrasväki maalla ottaa kassi
nuorukaisista 10 ja 15 ikävuoden välillä asuma-kouluun, kilvoittele-
maan oman pojan kansa. Opetusta antaa paikan kirkkoherra kai-
kissa opinhaaroissa, mitkä kuuluvat siwistyneesen ja yli-opistoon
walmistawaan kaswätukseen, ja ilman sitä yski nykyisiä kieliä sekä
piirrustusta warten erittäin otettu opettaja. Rawinnon suhteen
koetaan tydyttää kaikki kohtuulliset vaatimukset, ja luwataan muu-
toin isällinen huolenpito. Tarkempia tietoja antaa herra M. N. N:stä.

— Sattuneesta syystä saapi allekirjoitettu peruuttaa kaikki
takaukset, joihin olen mennyt, mistä nimestä ne lienewätkin.

(Merkitse! Eikä tällainen summasa tapahtuwa irti-sanomtnen ta-
kauksista, kuin ei se tapahdu itse wellojan luona, oikiastaan ei laillisesti
vapauttane takausten edeswastauksesta, tehdään kuitenkin usein tällä ta-
wain, että syystä pitäin annettaisiin ystäwain tietää, ettet enää mennä
takaukseen.)

— Sattuneesta syystä varoitetaan yleisöä, ettei minun maksuni päälle annettako kenellekään kalua taikka rahaa, koska sellaista en ota hyväksii, ellei minun kirjallista tilaustani taikka maksun lupaustani nähtäväksi anneta.

— Koska kohtikään tulen matkustamaan pois näiltä tienoin, niin kehoitetaan kaikkia, jotka luulevat olevansa minulta saamisessa, antamaan siitä minulle tiedon ennen 4 päivää tulewassa kesäkuussa.

— Koska minulla ei ole todistusta esteettömyydestäni naimiseen, niin kehoitetaan se taikka ne, jotka luulevat itsellään olevan syytä sitä moittimaan, että sen ilmoittawat, ennen asetukissa määrätyn ajan kuluttua, kirkkoherran virastolle N:ssä. (Paikka, päivä ja nimi.)

— Koska yksi N. N:itä 13 päivänä heinäkuuta 1859 annettu welfakirja OO hopenmarkasta on tietämättömästi (warkaan käden kautta) tullut kateesen; niin se täten lunastettamasta kielletään (voimansa ja waikutuksensa puolesta kuoletetaan), lienee kenen halussa hyvänsä.

— Eräs tawoilleen wakaantunut ja hyväällä koulu-opilla warustettu nuorukainen haluaa päästä palvelukseen jonkun kauppiamiehen luokse isommassa kaupungissa. Hän osaa myös wenäjän ja saksan kieliä. Tarkempia tietoja antaa herra N.

— Koska perufirjoitus kohta tulee tapahtumaan inspehtori N. wainajan jälkeen, kehoitetaan kaikkia niitä, joilla on kuolinpesästä jotakin saamista, taikka jotka muutoin ovat wainajan kanssa olleet asioissa, jotka vielä olisivat päättymättä, että ennen 20 päivää lokakuuta tänä vuonna ilmoittawat sen kirjeessä allekirjoitetulle, jonka adressi on N. ja N. N. N.

— Welkojat kauppiamiehen N:n konkurssissa tekisivät hyvin ja tiistaina 20 päivänä tulewassa lokakuussa, kello 4 aikana jälkeen puolenpäivän, kokoontuivat kaupungin kellarin isompaan saliin, antamaan allekirjoitetulle (uskotulle miehelle) ohjesäännön sekä mui-
takin seikoista päättämään (päättämään pesän kiinteistön käytännöstä, taikka: ottamaan saama-osansa vastaan j. h. e.); ja muistutetaan, että poisfa olewat saawat tyytä läsnä-olewain päätöksiin.
N. N.

VI. Tiedonanto-lippuja.

138—140.

Tiedoksi annetaan —* että — Mamselli — N. N. — N. N:n ja rakkaan rouwansa N. N:n tytär — rauhallisesti kuoli — Turussa, perjantaina 19 p. kesäk. 1865, — kello $\frac{1}{4}$ yli 5 j. p. p., — 70 vuoden, 2 kuukauden ja 28 päivän iässä.

Surua elköön säälittäkö.

— Tiedoksi annetaan — että — N. N:n ja rakkaan puolisonsa, rouwa N. N:n tytär — Mamselli — N. N. — lemollisesti vaiptui kuolemaan — Porwoossa 12 p:nä helmikuuta 1859, — kello $\frac{3}{4}$ yhdeksään e. p. p., — elettyänsä 64 vuotta, 8 kuukautta ja 15 päivää; — laiwattuna ja murehdittuna puolisoilta, 4:ltä lapselta ja 5:ltä lapsenlapselta. — Surun säätimys lisää kaijota.

— Että rakas waimoni onnellisesti synnytti sirotekoisen tyttären tuorstaina 18 p. elok. 1865, kello $\frac{1}{4}$ mailta 10 e. p. p., saan minä täten ilmoittaa. N. N.

VII. Kutsumus-lippuja.

141—147.

Herra N. N. — kutsutaan — olemaan läsnä — Mamselli N. N. wainajan — hautajaisissa maanantaina 29 p. jouluk. 1866. — Kolous tapahtuu N:n kartanossa. — Ujoneuwoilla.

— Herra N. N. — kutsutaan — läsnä-olollaan kunnioittamaan — Herra N. N:n maahanpaniaisia j. n. e.

— Herra N. N. — tekisi hywin ja läsnä-olollaan kunnioittaisi tyttäreni N. N:n ja herra N. N:n wihkiäisiä lauwantaina 3 päivänä toukokuuta 1868, kello $\frac{1}{2}$ 7 j. p. p.

— Herra N. N. — kutsutaan — olemaan läsnä — Assessorin herra N. N:n ja wapaneidin N. N:n wihkiäisissä — tuorstaina 9 päivänä heinäk. 1865.

— Herra N. N. — kutsutaan kummina läsnä-olemaan wasta-syntyneen tyttäreni kasteen-toimituksessa (ristiäisissä) tiistaina 4 p. toukok. 1862.

— Herra N. N. — kutsutaan ottamaan päivällistä ja wiettämään iltaa allekirjoitetun tykönä 9 p:nä joulukuuta 1853.

— Herra N. N. — tekisi hywin ja allekirjoitetun tykönä joist teetä ja wiettäisi illan 9 päivänä helmikuuta 1867.

* — Merkitsee uutta riviä.